

MHB1644

VILVAKOK LÁGA

1992. FEBRUÁR

TARTALOM

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Sajtófigyelő: Talpraállás fények nélkül	4
Hasznos pénzügyi tudnivalók mindenkinek	7
Szakony Istvánné: A VKKSZ Híradója	12
Ecsedi Csaba: Az osztrák vakügyi segédeszközökről	13
COLORTEST színelismerő készülék vakok számára	14
Szabó Lászlóné: A könyvégetésről	15
Dr. Vértés László: Egy ihletett vers a vakokért	17
Évfordulók nyomában	
Lak István: 200 éve született Ferenczy István	18
Dr. Vértés László: Zamenhof emlékére	20
Horoszkóp	22
Humorsarok: Dénes Géza novellája	23
Pis Mátyásné: Kötésminták	24
Felhívás	25
Törődjünk többet egészségünkkel!	
1. Kiss János: Májbajok ellen segítenek a gyógynövények	26
2. S. Rathe Studer: A gyógyító víz II. rész	30
Bartha Zsuzsanna: Levelezői rovat	34
Semseiné Legeza Ilona: Könyvismertetés	35
Zenei rovat:	
Németh Tamásné: A közös éneklés boldogsága	36
Németh Tamásné: Zenei totó	37
Bihari Endre: Egy évforduló alkalmából	38
Sportrovat: In memoriam Wiedner István	39
Felhívások, hirdetések	40

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Szerkesztőségi munkatársak: Kas László olvasószerkesztő, Lak István szakmai szerkesztő. Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47. Telefon: 1-210-440/14 mellék. ISSN szám: 0209-6765. Előfizethető a megyei szervezeteknél: egész évre 120 Ft-ért (a tárgyévét megelőző év november 30-ig), félévre 60 Ft-ért (a tárgyév II. féléve előtti május 15-ig).

Bartha Zsuzsanna**Elnökségi tudósítás**

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 1991. december 19-én tartotta az év utolsó tanácskozását. Igazoltan hiányoztak: dr. Hohl József és dr. Szigeti György.

Az I. napirendi pont a Tolna megyében végzett vizsgálatot tárgyalta. Meghívottként jelen voltak: Viszlóy Emőke megyei elnök, Kovács Lászlóné megyei titkár és Schönweisz József a megyei elnökség tagja.

A vizsgáló bizottság vezetője dr. Molnár Antal számolt be a bizottság tapasztalatairól és ismertette javaslatukat.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi elnökség Schönweisz Józseffel együtt eredményes és kiegyensúlyozott munkát végezni nem tud, ezért felkérte a lemondásra. Schönweisz József nem mond le, és maga ellen fegyelmi vizsgálatot kér a felmerült problémák tisztázása érdekében. A bizottság nevezett indítványát elfogadta; amennyiben ehhez a megyei elnökség hozzájárul, a fegyelmi eljárást megindítja. A bizottság által javasolt másik lehetőség az 1992-ik évi választás terminusának előrehozatala április hónapra.

Az Országos Elnökség a bizottság javaslatát elfogadta, s a Tolna megyei elnökség maga dönthet, hogy melyik lehetőséggel kíván élni.

A 2. napirendben a testület a Stúdió helyzetével foglalkozott. A téma előadója Pálffy Lászlóné, a Stúdió vezetője volt.

Elmondta, hogy az 1990-ben elkezdődött építkezés 1991 májusában befejeződött, s hamarosan két műszakilag jól felszerelt stúdió áll a kulturális igények szolgálatában.

1991-ben összesen 42 új könyv került felolvasásra. Emellett jó néhány másolat is készült. A diákoknak közel tízezer kazettát készítettek el. Sikerült a felolvasói díjat átlagosan 250 Ft/óra összegre emelni. Jelenleg két fő állandó dolgozója van a Stúdiónak.

A Hangos könyvtárban már üzemel a számítógépes nyilvántartás és kölcsönzés. Az eddigi tapasztalatok igen pozitívnak mondhatók. December 19-e után nem postáznak hangos könyveket az új esztendő kezdetéig, mert az ünnepi postai csúcsforgalomban sokszor elkallódtak, tönkrementek a ki-postázott hangos könyvek.

A Stúdióban folyamatos a régi anyaszalagokról anyakazetták készítése.

A „Lapról hangra” c. hangos újság rendszeresen, időben elkészül és igen népszerű az olvasók körében. Említést érdemel még az is, hogy a Stúdió jó kapcsolatban áll az egyházakkal, alapítványokkal, s ajánlásukat figyelembe veszik a felolvasandó könyvek kiválasztásakor.

A főtítkár a beszámoló elhangzása után elismeréssel szólt a Stúdió, és különösen Pálffy Lászlóné munkájáról.

Következett a 3. napirendi pont, melynek témája az Országos Elnökség 1992. évi munkatervének előkészítése volt.

4

A napirend előadója Kuminika Györgyné elnök ismertette az egyes elnökségi ülésekre szánt napirendi pontok témáit.

Az elnökség tagjai hozzászólásaikkal, javaslataikkal kiegészítették a tervezetet, majd jóváhagyták a jövő évi elnökségi munkatervet.

Dr. Hohl József betegsége miatt nem lehetett jelen, így az erre az elnökségi ülésre szánt napirendet, mely a számítástechnika helyzetét tárgyalta volna, egy későbbi időpontra halasztották el.

Befejezésül a bejelentések következtek.

- » A szövetség véleményezi a közoktatás törvénytervezetét és állásfoglalását megküldi a Művelődési és Közoktatási Minisztériumnak.
- » A fogyatékosok jogairól szóló angol nyelvű kiadvány fordítására százezer forintot biztosítanak a központi adományszámláról.
- » A Zala megyei szervezet Nagykanizsán egy saját ingatlan megvásárlásával oldja meg helyiség gondját.

A megvásárláshoz szükséges pénzt részben a Zala megyei és a Nagykanizsai Önkormányzat, részben pedig a központi és a megyei adományszámla biztosítja.

- » Az EBU Hivatal megalakításához maximum ezer DM-mel járulunk hozzá adományból.
- » 1992-ben Kairóban lesz a Vakok Világszövetségének III. Közgyűlése. Lépéseket tettünk annak érdekében, hogy hazánk is képviseltethesse magát.
- » 1992. január 2-től Hajdúszoboszlón a Hotel Ász Üdülőben a kéthetes turnusok ára 3830 Ft/fő. Ez az összeg a napi gyógyfürdőjegy árát is tartalmazza.
- » Az Állami Biztosítóval Budapesten a helyi utazásra biztosítást lehet kötni, melynek éves összege 40 Ft. Ez a díj dupla összegű kártérítést biztosít.

Az ülés az előki zárszóval és az ünnepi jókívánságokkal ért véget.

SAJTÓFIGYELŐ

Talpraállítás fények nélkül

*Beszélgetés Papp Sándor
egyetemi hallgatóval
(Megjelent a DÉLMAGYARORSZÁG
c.lap f.év decemberi számában)*

*— Kezdjük talán ott, hogy hogyan
vesztetted el a látásodat?*

— Még hatéves koromban nagyszá-
renddel erősebb szemüveget írtak fel
a kelleténél, és néhány hét múlva
egyáltalán nem láttam a bal szemem-
mel. Sőt, ki is kellett venni, mert a
másikat is elrontotta volna. Ekkor Bé-
késen, Szabadkigyóson éltem, ott jár-

tam általános iskolába. Ezután Békéscsabára kerültem, a Közgazdasági Szakközépiskolába. A harmadik osztály elején baleset érte a

még ép jobb szememet, így tanulmányaimat félbe kellett szakítanom. Szegeden a szemklinikán többszöri kísérlet során sem tudták megmenteni a látásomat. 1984 nyarán véglegessé vált, hogy nem fogok látni. Ekkor 17 éves voltam. A középiskola után tovább akartam tanulni, de ez a vágyam nem válhatott többé valóra. Ekkor éreztem meg igazán, hogy mit jelent a tanulás. Az ember ekkor alapozza meg az életét és azt, hogy milyen tevékenységgel és mennyire tartalmasan tölti el éveit.

Ezután két évig otthon éltem szüleimmel, egyszerűen elképzelni sem tudtam, hogyan tovább. Próbáltam elfogadni helyzetemet.

— *Hogyan jutottál mégis oda, hogy vakon is folytasd tanulmányaidat?*

— Amikor kezdtem lelkiileg helyrejönni, megerősödött bennem a tanulási vágy. Tartalmasan akartam eltölteni az életemet. Nyolcvanhat őszén felmentem Budapestre, a Vakok Állami Intézetébe, ahol megtanultam a vakírást és olvasást, valamint a fehérbottal egyedül közlekedni. Jól éreztem magam e három hónap alatt, de Szeged jobban vonzott. A Radnóti gimnáziumba sikerült bekerülnöm, a harmadik osztályba, különbözeti vizsgákkal.

— *Hogyan láttál neki ekkor a tanulásnak?*

— Néhány segítőtőre találtam, akik magnóra olvasták nekem a könyveket. Jól ment a tanulás, a harmadik és

a negyedik osztályt egy év alatt végeztem el.

— *Sikerült Szegeden beilleszkedned?*

— A városban senkit sem ismertem, de néhányan segítettek. Így nem volt nehéz a beilleszkedés. Igyekszem elfogadtatni magam. Az emberek különbözőképpen állnak hozzám, mert vannak akik nem tudják, hogyan viszonyuljanak egy vak emberhez. Ha érzem, hogy valaki nem tudja, hogyan közeledjen, megpróbálom eloszlatni benne ezt az érzést. Igyekszem mindig természetesen viselkedni.

— *Ezenkívül mi változik még meg egy ember életében, ha elveszíti a szeme világát?*

— Mivel 17 évig láttam, a tárgyakról, dolgokról vannak emlékképeim. Az emberi kapcsolatokban a külsőségek teljesen lényegtelenné válnak. Ha valakivel beszélek, a hangja által a belsőjét is látom. A közönytől a durvasáig, a szeretettől a flegmasáig a hang sok mindent kifejez.

— *Német szakra felvételiztéél. Miért éppen a nyelvek érdekelnek?*

— Szeretném megismerni más népek kultúráját. A német és angol nyelvű országok iránt érdeklődöm.

— *Egy látó ember számára, mint amilyen én vagyok, szinte elképzelhetetlen, hogyan lehet vakon nyelveket tanulni.*

— Tanárt hosszas keresgélés után sem sikerült találnom, senki sem mert vakon elvállalni. Így végül a barátaim segítettek. Idén sikerült bejutnom a JATE német szakára, jövőre angoltól felvételizek.

6

— *Nem vállaltál túl nagy feladatot?*

— Nézd, tudom, hogy ez nagyon nehéz lesz, de nekem ez a vágyam, és nem sajnálom rá az energiát. Vannak terveim, melyekért le kell mondanom dolgokról, de megéri.

— *Mi az, amiről le kell mondanod?*

— Pihenésről, szabad időről, alvásról...

— *Mindent, amihez nekikezdesz, teljes odaadással végzel?*

— Igen. Próbálom magamból a legtöbbet kihozni. Igyekszem mindent tőlem telhetően a legjobban csinálni.

— *Hogyan sikerül boldogulnod az egyetemen?*

— Az előadásokat magnóra veszem, a tananyagot felolvassák kazetákra. Ebben az évfolyamtársaim segítenek. Kicsit agitálni kell őket. Van egy olvasógépem, ami könyvet képes felolvasni, az egyetemen sajnos azonban a legtöbbször csak fénymásolat formájában lehet hozzájutni a tananyaghoz. Erre a gép nem alkalmas.

— *Bizonyára megfogalmaztál már terveket az egyetem utáni időkre. Beszélnél ezekről?*

— Angol és német nyelvű nemzetek történelme érdekel. Szeretnék ezekről az országokról minél többet megtudni. Ösztöndíjjal szívesen tanulnék ezekben az országokban. Meg akarom ismerni azokat az embereket, akiknek nyelvét később tanítani fogom. De szeretnék tolmácsolni és szakfordítást is végezni. Arra vigyázni fogok, hogy ne váljon egyhangúvá az életem. Szegedet mindenestre megszerettem, és az egyetem után is itt sze-

retnék élni. Remélem, kapok megfelelő állást. Tudod, vakon

csak nagyvárosban lehet kellő életteret kialakítani. Olyan település kell, ahol pezseg az élet. Buda-

pest is számításba jöhetne, de nekem túl nagynek tűnik. Szeged emberléptékű, nincs akkora rohanás, mint Pes-

ten. Egyszerűen melegebb, és ezt nem az éghajlatára értem.

— *Bizonyára sokakat érdekel, hogy mivel tölti el egy vak fiú a szabad idejét.*

— Szívesen hallgatok zenét, szeretem a régi klasszikusokat. Ezenkívül a hatvanas-hetvenes évek könnyűzeneje is szórakoztat.

— *Hozzá tudsz jutni vakírással írt, vagy hangszalagon lévő szépirodalomhoz?*

— Igen, vakok számára létezik hangos és Braille-könyvtár is. Német nyelvű könyveket Lipcséből és Marburgból van lehetőségem kölcsönözni. Érdekelnek a történelmi könyvek és az ismeretterjesztő irodalom. Ezenkívül a számítógép iránt is érdeklődöm.

— *Mit tanácsolnál azoknak, akik elvesztették szemük világát és nehezen találják meg helyüket a társadalomban?*

— Nekem két évre volt szükségem, míg újra talpra tudtam állni, és volt erőm elindulni, hogy megkeressem, hogyan lehet tartalmat adni az élettemnek. Nekik azt mondom, hogy próbálják elfogadni ezt a helyzetet. Az élet értelmét így, vakon is meg lehet találni. ● ● ●

Hasznos pénzügyi tudnivalók mindenkinek

7

*(Megjelent a Népszabadság
októberi számában)*

NÉPSZABADSÁG

Sokan érzik úgy, nem értenek a pénzhez, sőt be sem mernek menni a takarékpénztárba vagy a bankba, mert félnek, hogy nem értik, ahogy ott beszélnek, nem ismerik ki magukat a lehetőségek között és azt hiszik, becsapják őket.

Bár a bank- és pénzügyek első látásra valóban bonyolultak, segítünk eligazodni közöttük. Segítünk abban, hogy könnyen érthetőek legyenek a szakkifejezések, és mindenki kiválaszthassa azt a befektetési formát, ami számára a legjövödelmezőbb.

Mi a betét?

A betét lényege, hogy megtakarított pénzünket tisztos nyereség fejében kölcsönadjuk a betétet gyűjtő intézmények valamelyikének. Hasonlóan ahhoz, ahogy a családban kölcsönad egyik rokon a másiknak. De ha a családban vagy baráti körben senkinek sincs elég kölcsönadható pénze, akkor ismeretlenek segítségére kell hagyatkoznunk. Mivel nem ismerhetjük azokat, akik pénzt tudnának

kölcsönözni, egy bankot kérünk meg arra, hogy közvetítsen. Közöttünk és az ismeretlen kölcsönadó között a bank közvetít. A betét tehát legalább három szereplőt érint: a kölcsönadót, a közvetítőt és a kölcsönvevőt. A betét lényegéhez tartozik, hogy a felajánlott összeg után a bank a kölcsönbe vételkor meghatározott összeget kínál. Pénzt ígér a betétbe helyezett pénz használatáért. Ezt nevezik kamatnak.

Mi a különbség a betétek és az értékpapír között?

Sokféle betét van. A klasszikus forma a takarékbetét. A letéti jegyet, a kincstárjegyet, a kötvényt értékpapírnak szokták nevezni, mert a bennük elhelyezett pénz olyan befektetésnek számít, mely bárkinek eladható. Valamennyi formát meg lehet vásárolni takarékpénztárakban, bankokban és újabban postahivatalokban is. Mind-egyik után kamatot fizet a kibocsátó, aki garanciát is vállal arra, hogy időben kifizeti az előre megállapított kamatot és a lejáratkor visszafizeti a névértéket. Különbség, hogy a betétekben akármennyi pénzt el lehet helyezni, akár egy forintot is, az értékpapírok viszont csak meghatározott összegért vásárolhatók. Ezt az összeget címet-

8

nek nevezik. Ez a névérték (pl. 10 ezer vagy 100 ezer forint), amennyiért a kibocsátó takarékpénztár vagy

bank forgalomba hozza az értékpapírt. A sokféle betét igazi különbségei a kamatnál figyelhetők meg, amelynek mértéke a legtöbbször nem a betétben elhelyezett összeg nagyságától függ. Sokkal inkább attól, hogy mennyi időre kölcsönözzük a pénzt. A kölcsönzés idejét nevezzük lekötésnek. A kamat nagysága és a lekötés ideje között szoros kapcsolat van. Együtt változnak. A hosszabb lekötés magasabb kamatot jelent. Tartós lekötésnek azt nevezik, amely egy vagy több évre szól.

Mi az értékpapír?

Az értékpapírok két legismertebb típusa a részvény és a kötvény. A részvény kibocsátásának célja, hogy tőkét szerezzen. A kötvényt kibocsátó célja az, hogy átmenetileg pénzhez jusson. Ez egyúttal a részvény és a kötvény közötti különbséget is mutatja.

Az értékpapírok nagy előnye, hogy eladhatók. Adás-vételük legtöbbször a kibocsátó tudta nélkül történik. Az értékpapír eladásával a tulajdonos hozzájuthat befektetett pénzéhez, az új tulajdonos pedig, ha részvényt vásárol, tulajdont szerez abban a vállalatban, amely a részvényt kibocsátotta. Ha kötvényt vesz, akkor pedig megkapja az esedékes kamatokat és a befektetett összeget.

Miből lesz a haszon?

A befektetések arany-szabálya az, hogy ott helyezzük el a pénzünket, ahonnan a legmagasabb kamatot kapjuk. A kamat maga a haszon. A kamat „hivatalosan” a kölcsön használatáért kikötött díj, előre kialakított, meghatározott összeg. Pénzt akkor célszerű kölcsönkérni, ha felhasználásával több pénzt tudunk csinálni, mint amennyit kamattal együtt vissza tudunk fizetni.

Mekkora a kamat?

A kamat nagyságát baráti vagy családi kölcsönöknél az határozza meg, aki kölcsönadja a pénzt. A bankban azonban nem mondhatjuk meg, hogy mennyi kamatot kérünk. Ha nem vagyunk megelégedve azzal, amit kínálnak, választhatunk egy másik bankot, ahol megadják azt, amit remélünk. A kamat nagysága egy országban attól függ, hogy mekkora a pénz iránti kereslet és kínálat, vagyis mennyi pénzt kínálnak fel, amit kölcsön lehet venni, és mennyien tartanak rá igényt.

A kamatláb (a kamat összege és a kölcsönzött összeg közötti arány) kölcsönvételkor mindig magasabb, mint kölcsönadásnál. Például, ha 10 ezer forintba van szükségünk, 20%-os a kamatláb, és egy évre kérjük kölcsön a pénzt, akkor az év elteltével 12 ezer forintot kell megadnunk. De ha mi ajánlottuk fel, hogy 10 ezer forintot

kölcsön adunk, vagyis betétként elhelyezzük a pénzünket, akkor a takarékpénztár vagy a bank csak 18% kamatot ígér, s tőkénk csak 1800 forinttal növekszik az év elteltével.

Mi a részvény?

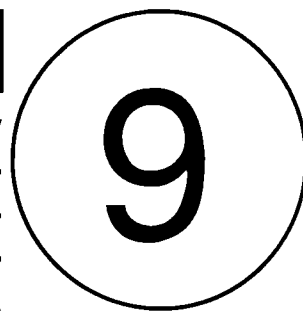
A részvény olyan befektetési forma, amellyel tulajdonosává leszünk egy vállalatnak.

Mi a különbség a kötvény és a részvény között?

A kötvény egyszerű kölcsön, míg a részvény tulajdon. A vállalati kötvény és a részvény közötti különbség a tulajdonos szemszögéből a legnyilvánvalóbb. A kötvényjegyzéssel pénzt adunk kölcsön a vállalatnak. A részvény birtoklása azt jelenti, hogy tulajdonosok vagyunk, ezért pénzünk attól függ, hogy a vállalat jól dolgozott-e, vagy sem. A kötvények tulajdonosai mindig annyi pénzt kapnak befektetéseik után, amennyiben előre megállapodtak. Akkor sem kapnak többet, ha a vállalatnak kiemelkedően jó éve volt. A részvényesek a nyereségből részvényeik értékének megfelelően részesednek. De ha a vállalat veszteséges, úgy nem kapnak semmit.

Mire kell figyelnünk?

Akár kötvényt veszünk, akár részvényt, mindenképpen mérlegelnünk kell, hogy bizhatunk-e a vállalatban.

Vizsgáljuk meg, hogy jól gazdálkodik-e a vállalat, mennyire jó a vezetése, mennyire kelendőek termékei! A nyereségből mennyit kell kifizetnie a kötvénytulajdonosoknak és mennyi marad a részvényeseknek? Azt is érdemes figyelembe venni, hogy miként érinti majd a céget a munkabérek és a nyersanyagok árainak emelkedése, változása. A befektetéssel szereshető haszon tehát nem a pénzünk nagyságától, hanem a kockázatvállalástól függ elsősorban. A kötvény eleve kisebb kockázatot rejt magában, de az elérhető haszon is kisebb. A részvény nagyobb kockázatot hordoz, viszont nagyobb a haszon lehetősége is. Tehát nem minden azon múlik, hogy mekkora az értékpapír névértéke. Soha nem feledkezhetünk meg arról, hogy a vállalat csődbe is mehet. Ezért szokás a befektetőknek tanácsolni: „Előbb tájékozódj és csak azután investálj!”

Mi az osztalék?

Az osztalék azt jelenti, hogy a vállalat által termelt nyereséget egyenlő részekre bontják és a részvényesek között elosztják. Mindenki annyi részt kap a haszonból, amennyi részvényével rendelkezik.

Miért változik a részvények ára?

A részvény ára attól függ, hogy mi a részvényt eladó vagy vásárló emberek

10

véleménye a vállalat-ról. Ha egyidőben so-
kan gondolják azt,
hogy egy adott rész-
vény ára elég magas,

akkor úgy döntenek, hogy eladják azo-
kat, és erre az ár valószínűleg zuhanni
kezd. De előfordulhat, hogy azt gon-
dolják, nagyon alacsonyan áll a rész-
vény ára, és erre vásárolni kezdenek,
ami felveri az árat. Ez az oka annak,
hogy a részvényárak hirtelen megvál-
tozhatnak. Ezért ajánlatos folyamato-
san figyelni a piacot.

Túl sok ember követi el azt a hibát,
hogy megveszi a részvényt, beteszi a
fiókba és aztán megfeledkezik róla. Ez
a rossz üzlet. Ha sikeresen akarunk
befektetni, akkor figyelni kell, hogy mi-
lyenek a változások és milyenek az új
befektetési lehetőségek. Ami jó vásár-
lásmak bizonyult tavaly, vagy a múlt
héten, az nem biztos, hogy ugyan-
olyan jó lesz holnap, vagy jövőre.

Hogyan lehet részvényeket venni és eladni?

A részvényvásárláshoz a pénzen kí-
vül elhatározás is kell, ahhoz pedig in-
formáció. A befektetők, még ha ki is
ismerik magukat a pénzvilágban, nem
tudhatnak mindig mindent. Szükségük
van tanácsokra, segítségre. Ezt a ki-
sebb-nagyobb értékpapírforgalmazó
cégektől kaphatják meg. A különböző
forgalmazók között szabályok alapján
dolgoznak. Azt, hogy mire van joguk,
az üzletszabályzatból tudhatják meg.
Mindenképpen érdemes, sőt ajánlatos

az üzletszabályzatot
elkérni és csak ennek
ismeretében megkötni
a szerződést. Így sok
félreértést elkerülhe-
tünk. Az értékpapír-
piacon forgalmazó közve-
títők a bankok és a pénzintézetek, ille-
ve az értékpapír-forgalmazást végző
társaságok, brókercégek. Ez utóbbiak
szinte kizárólag csak értékpapírforgal-
mazást végeznek.

A magánbefektetők leginkább bizo-
mányosi tevékenységüket ismerik. Ez
azt jelenti, hogy a magánszemély a
forgalmazót megbízza egy értékpapír
eladásával, vagy azzal, hogy vásárol-
jon számára az értékpapírpiacra. Az
adás-vétel a megbízó számlájának ter-
hére történik. Az értékpapír forgal-
mazó az üzlet lebonyolításáért közvetítői
díjat számol fel.

Mi a kötvény?

A kötvény különleges befektetési
forma, hitelviszonyt megtestesítő ér-
tékpapír. Ha kötvényt vásárolunk, tud-
juk, hogy kinek adjuk kölcsön pénzün-
ket, ugyanúgy, mintha családtagjaink-
nak, vagy ismerőseinknek kölcsönöz-
nénk. Általában vállalatok, vagy maga
az állam bocsát ki kötvényeket. A kibo-
csátó kölcsönveszi pénzünket és köte-
lezettséget vállal arra, hogy kamatot fi-
zet pénzünk használatáért, és a megál-
lapodás szerinti idő elteltével visszafizeti
pénzünket. Kötvényt a jogszabály sze-
rint bárki vehet, kivéve, ha a vásárlók
körét a kibocsátó maga korlátozza.

Mi a vállalati kötvény?

Vállalati kötvényt akkor bocsát ki egy cég, ha pénzre van szüksége. A vállalat ilyenkor

bízik abban, hogy támogatókra talál tervei megvalósításához és hogy sikeres lesz munkája. A kötvény vásárlója bízik a vállalatban, abban, hogy az ő kölcsönadott pénzével jól gazdálkodik, kifizeti a kamatot és visszatéríti a kölcsönt.

Mi az államkötvény?

Az államkötvény olyan értékpapír, amelyet az állam bocsát ki. Ez a forma a világon mindenütt ismert és rangos értékpapír. Olyan fejlett országok is, mint az Amerikai Egyesült Államok, Nagybritannia, vagy a Német Köztársaság rendszeresen bocsátanak ki államkötvényeket. Az állami kötvénykiadás célja mindenütt az, hogy az állam pénzhez jusson.

Ha egy polgár államkötvényt vásárol, pénzt kölcsönöz az államnak. Az állam a kötvényvásárlónak ugyanolyan természetű feltételeket kínál, mint a kötvénykiadó bankok, vagy vállalatok; a kölcsönvett pénz után kamatot fizet, a kölcsön lejáratkor pedig visszafizeti a kölcsönkért összeget. Ez természetes, mégis van egy lényeges különbség: az állami garancia. Az állam, ha kibocsátott egy kötvényt, akkor garanciát vállal azért, hogy a kötvény jegyzésekor megállapodott

kamatot és a lejáratkor a kötvény névértékét minden körülmények között visszafizeti.

Mi a garancia?

Azt szokták mondani, hogy minden csődbe mehet, kivéve az államot. Az állampapírok visszafizetésére vonatkozó garancia mindig érvényes. Bármilyen történjék, az államkötvény tulajdonosa mindig megkapja a kamatot és visszakapja a névértéket, követelése soha nem évül el. A vállalatok — a piaci helyzet kedvezőtlen alakulása, vagy a rossz gazdálkodás miatt — tönkre mehetnek, fizetéseiket elmulasztják. Ilyenkor a kötvények tulajdonosai futhatnak a pénzükhöz. A csőd mindenkit érint, aki a vállalattal kapcsolatban van. A tönkrement vállalatot igyekeznek eladni, s a felszámolás után kapott pénzből elégitik ki a hitelezőket, így a vállalati kötvények tulajdonosait is. A felszámolás hosszadalmas művelet, a hitelezők csak sokára juthatnak hozzá a pénzükhöz. A vállalati, vagy kereskedelmi banki kötvények vásárlása tehát bizonyos kockázatot rejt magában még akkor is, ha ez a kockázat általában csekély. Az államkötvényekkel ez (elvben) nem fordulhat elő, ezért kedvelt befektetési forma ez a világ minden részén. Azok az emberek, akik megtakarított pénzüket biztonságban akarják tudni és tisztességes kamattal is szeretnék gyarapítani, szinte kivétel nélkül államkötvényt vásárolnak. ● ● ●

Szakosztályunk ez évben már többször ülésezett. A tanácskozásokon a vezetőség tagjain kívül még jelen volt a Vakvezető Kutyaképző Iskola (VKI) részéről Vasteleki Péter, a MVGYOSZ képviselőjében pedig Cserna Sándor.

Szeptemberi és októberi összejöveteleinken a vezetőség tagjai egyenként beszámoltak az általuk vállalt feladatok teljesítéséről. A beszámolókból, a sikerek ellenére, azt a tanulságot vonhattuk le, hogy akad még bőven tennivalónk.

Jó érzéssel tölt el bennünket, ha a vakvezető kutyával közlekedő sorstársaink keresnek meg bennünket leveleikkel és beszámolnak nekünk örömeikről, gondjaikról. Tanácsadással igyekszünk segíteni őket. Komolyabb gondok felmerülése esetén a VKI-val együttesen megpróbáljuk orvosolni a bajt.

A VKKSZ tagjainak (*eredményesebb munkánk érdekében*) javaslatait, ötleteit szívesen vesszük.

Az ez év őszére tervezett klub összejövetel sajnos eltolódott tavaszra. Reméljük azonban, hogy kellemes tavaszi melegben családias, baráti együttlétre kerül majd sor.

Tisztelt olvasó, kedves kutyusok!

Nem üres fecsegésnek szánom írásomat. Hívó szavammal szeretnék benneteket a VKKSZ tagságába toborozni. Mielőtt unottan továbblapoznátok, kérlek benneteket, hogy hallgassátok meg gondolataimat.

Kedves tagjaink!

El sem tudom képzelni mi lehet az oka az ilyen nagymérvű érdektelenségnek.

Úgy tűnik, hogy sokan csak a papírforma szerint vagytok a VKKSZ tagjai. Félfüllel innen-onnan hallom, hogy mik a panaszaitok. Csak akkor azt nem értem, hogy miért nem jelentek meg összejöveteleinken, melyekre mindig meghívót küldünk nektek? Együttes erővel többet tehetnénk a saját érdeklünkben !

Kedves vakvezető kutyával

közlekedő, még nem VKKSZ-tagok!

Ne gondoljátok azt, hogy erőszakkal szeretnék benneteket a VKKSZ tagjainak sorába toborozni. Mindössze arra kérlek titeket, hogy gondolkodjatok el azon, érdemes-e közénk állnotok. Hiszen örömeink és gondjaink ugyanabból a tényből fakadnak: mindnyájan kutyások vagyunk! Akad mit közösen megbeszélünk és tennünk ügyünk előbbrevitele érdekében. Várunk benneteket a VKKSZ-ba!

Bízom benne, hogy a jövőben majd nagyobb létszámmal fogtok megjelenni (*akár a VKKSZ régi, akár új tagjaiként*) összejöveteleinken.

A híradó legközelebbi jelentkezéséig kívánok valamennyi vakvezető kutyával közlekedő sorstársamnak erőt, egészséget és jó munkát! ● ● ●

Ecsedi Csaba

Az osztrák vakügyi segédeszközökről

13

Évről évre megrendezésre kerül Bécsben a vakok szövetségében egy segédeszközkiállítás, melyen igyekszem rendszeresen részt venni. Az ott látott berendezésekről szeretnék némi áttekintést nyújtani az érdeklődő sors társaknak.

Figyelemre méltó az AUDIO-DATA cég IBM kompatibilis számítógéphez adaptálható Braille-terminálja. Két főegységből áll. Az egyik tulajdonképpen egy sokat tudó beszéd szintetizátor; német és angol nyelvű szöveg visszaadásra állítható, mindegyik nyelven belül férfi, vagy női hangszínnel. A másik egység — ráhelyezve a billentyűzetet — két lineáris potencióméter mozgásával a képernyő tetszőleges pontjaira pozícionált szöveget olvastatja le, vagy editáltatja, tetszőleges terjedelemben. (Karaktert, szót, sort vagy mondatot, file-okat, vagy akár teljes képernyőt is). Ennek egy másik változata a BRAILLE-SCREEN, mely két Braille-soros, nyolcpontos kijelzőt tartalmaz. A szöveg egy pozícionálható (racsni) potencióméterrel változtatható. Érdekes volt még egy lapolvasó berendezés is, mely hasonlít a RECOGNITA-hoz. Az olvasás mechanizmusát a következőképpen oldották meg: a könyv olvasandó lapja alá egy vékony, erősen mágneses fémlemez helyezhető. A kézi scannert ráhelyezve a szövegre a scanner vezetés egy ujjal is biztonságosan megold-

ható. A scannert a jobboldali margóhoz eltolva és lefelé húzva érezhető a scrollozás. Néhányszori pozícionálással, húzogatóással az oldalt beolvastuk, lapozhatunk, vagy beolvastathatjuk a szöveget. A szoftver érzékeli a scanner sebességét, a mozgás irányát, felismerve ily módon a digitalizált anyagból a karaktereket. A karakterfelismerés elengedhetetlen feltétele azonban a nyomdatechnikailag kifogástalan szöveg, illetve ennek olvashatósága.

Láttunk még egy pár nálunk is ismert eszközt, mint pl. a monitoros Grandoptik nagyítót, néhány fajta Braille-printert, különféle Versa-Brailleket. Egyre inkább találkozhatunk hordozható, kis méretű „notebook”-okkal és „key-box”-okkal. Ezek lényeges jellemzője, hogy nyolcpontos Braille-billentyűzettel, valamint néhány funkcióbillentyűvel is rendelkeznek. Ezek kijelzése beszéd szintetizátorral kombinált, csatlakoztatható az anya-komputerhez és természetesen file-transzfer is lehetséges. A kalkulátor és szövegszerkesztő funkciógombokkal működtethető.

Legsokoldalúbbnak tetszett az angol nyelvű „JOTA” keybook. Akkumulátorról működik, az üzemeltetés idejétől függően hetekig, vagy akár hónapokig is. Memóriája C-MOS RAM, súlya nem haladja meg az egy kilogrammot. Ára kb. 75 000 forint. ● ● ●

COLORTEST színelismerő készülék vakok számára

(A *Blindenselbsthilfe* c. német lap-
ból fordította: Nyúl Krisztina)

A színek azáltal keletkeznek, hogy a fényt a tárgyak meghatározott módon elnyelik, illetve visszaverik. Egy fekete tárgy úgyszólván az összes fényt elnyeli, egy fehér ellenben csaknem az egészet visszaveri.

A fény maga különböző hullámhosszúságú rezgésekből áll. A különböző színek sokféle árnyalatára három hullámhossz az irányadó: a pirosé, a zöldé és a kéké. Minthogy ezek a hullámhosszak többé vagy kevésbé elnyelődnek illetve visszaverődnek, megjelennek az egyes színek árnyalatai.

(A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a fény nemcsak elektromágneses rezgés, hanem egy „anyagi sugárzás” megjelenési formája is. Azonban a legtöbb felhasználási módot figyelembe véve mégis a fent nevezett meghatározás a célszerűbb.)

A színelismerő készülék aktívan dolgozik, vagyis a tárgyat, melynek színét megállapítja, megvilágítja; ezért nem alkalmas arra, hogy színes fényforrásokat felismerjen.

Ha meg akarja állapítani egy tárgy színét, a készülék „ablakát” helyezze rá és nyomjon meg egy gombot. Röviddel ezután egy női hang megmondja a színt.

Nem minden látó jelöli az alapszínek különböző árnyalatait ugyanúgy. (Pél-

dául a kék szín árnyalatainak jelölése a tengerkéktől a búzakéken, égszínkéken keresztül a Himalája-kékig terjed.) Éppen a reklámok találnak ki mindig újabb színárnyalatokat, melyek különböző megítélés alá esnek.

Hogy az ember önmaga egy színárnyalatairól képet alkothasson, a készüléken van egy elemző gomb. Ha megnyomja, kap egy adatot arról, hogy egy szín hány százalékot tartalmaz a pirosból, a zöldből és a kékéből. A tényleges színekjelzéssel összekötve így módon azok is képet kapnak arról hogy az adott szín a sötétebb vagy világosabb árnyalata felé közelít-e, akik a színeket soha nem látták vagy már nem emlékeznek ezekre. Ebben a használati utasításhoz mellékelt táblázat is segítségükre lehet. Azon használók számára, akik a színeket és árnyalataikat még jobban meg akarják ismerni, további magyarázatot tartalmazó kazettát is adunk.

A mindenkori kijelzés természetesen megismételhető.

A pontos használati utasítás pontírásban vagy kazettán kérhető. Ha valaki az ebben foglaltakat gondosan át tanulmányozza, annak a készülék alkalmazásánál nem lesz problémája.

A készülék kicsi, könnyű és kézhezálló. 5 cm széles, 13 cm hosszú és 2 cm vastag, súlya 130 gramm. Az elülső keskeny oldalán található a jól tapintható ablak a méréshez, ezt kell a tárgy felületére helyezni. A felső oldalon he-

lyezkedik el a két lekérdező nyomógomb. A működtetéshez akkumulátor van beépítve, ami, ha teljesen töltve van, mintegy 300 métrésre elegendő. A ké-

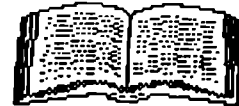
szüléket hálózati töltőadapterrel együtt szállítják.

A COLORTEST-et a „Caratec Deutschland GmbH” (W-7517 Bretten, Bahnhofstrasse 52.) forgalmazza. Ára 1600 DM.

15

Szabó Lászlóné

A könyvégetésről

Az első nyilvános könyvégetés (hiteles történelmi feljegyzések szerint) Kr.e. 411-ben Athénban volt, a peloponnészoszi háború idején. A belpolitikai harcok következménye miatt többen a szellemi szabadság korlátozásának áldozatai lettek. A későbbi időkben, a monarchikus Rómában a hatalom hivatalos ideológiájának képviselői az ellenzéki gondolkodókat büntették ilyenformán. Az ókorban a tűznek —melynek a könyvek áldozatai lettek— tisztító és engesztelő tulajdonságot adtak. Tibérius és Caligula császársága alatt már több példát találunk a büntetésként kiszabott könyvégetésre. A római polgárháborúk (Kr.e. I. század) eredményeként a születő új politikai rendszernek, a principátusnak jelentős ellenzékkel kellett küzdelmet folytatnia. Az első princeps, Augustus elleni összeesküvések többsége kudarcot vallott. Az ellenzék dicsőítette a köztársaság végső időszakának hőseit, így az „utolsó rómaiaknak” ez a heroizált ábrázolása már önmagában is szembehelyezkedést jelentett a köztársasággal ellentétes ideológiával, azaz „a jelen hőseivel”.

Augustus, az első római princeps nyíltan nem követelte meg, hogy őt és rendszerét dicsőítsék. Ezt inkább művészetkedvelő barátjára, Maecenasra bízta, aki olyan jelentős költőket is megnyert erre a célra, mint Vergilius és Horatius. Augustus nem szüntette meg egészen, de nagymértékben korlátozta a véleménynyilvánítás szabadságát. Még a császár közvetlenebb politikai környezetéhez tartozó alkotóknak is tapintatosan kellett értelmezniük a lezajlott eseményeket. A veszély ellenére mégis sokan voltak, akik nem tántorodtak el az igazság kimondásától, annak ellenére, hogy maga Horatius intette, óvta őket a szabadelvűségtől. A szenátusi opposícióhoz (ellenzékhez) tartozott az erősen republikánus beállítottságú Titus Labeniusnak (ki először Caesarnak híve volt, majd ellenfelévé vált) unokája. Ő Augustus ellenes irányzattal írta meg a köztársaság utolsó éveinek történetét. Labenius jelentős szónoka volt korának; még ellenfeleiben is tiszteletet, csodálatot ébresztett. Írásművészetét fanatikus Pompeius-pártiságának kinyilatkoztatására használta, illet-

ve az új renddel szemben érzett gyűlöletnek szolgálatába állította. A császárkori Rómában az előzetes

cenzurát nem alkalmazták, Labenius tehát nyilvánosság előtt felolvashatta, sőt meg is jelentethette művét. Ekként szó eshetett Cicero meggyilkoltatásának körülményeiről ami Octavianus (későbbi nevén Augusztus) magatartását meglehetősen kétes színben tüntette fel. Labenius Augusztus hatalmának eszmei alapját támadta meg, amikor a politikai ellenfelek listák szerinti legyilkolásának kérdését veti fel. Labeniusnak nyíltsága miatt bőven akadt ellenségei is. Ezek indítványát elfogadta a szenátus, határozatot hozva egyben, hogy ezt a művét, sőt, visszamenőleg régebben megjelent munkáit is nyilvánosan égessék el. Labenius, nem akarván túlélni ezt a megaláztatást, halálra szánta magát; bezárkózott ősei sírboltjába. A könyvekre kimondott halálos ítélet a kortársakat is meglepte; maga Seneca is — úgymond — „szokatlanak” tartotta.

A későbbi időkben egyes névtelen röpiratok szerzői már nyílt harcra bűzdítettek a zsarnokság ellen. Az ilyen röpiratokat nyilvánosan elégették. Olyankor, amikor a szerző személye kiderült, büntetése halál, vagy deportálás volt távoli, lakatlan szigetekre. Tiberius kormányzása idején nagyon nehéz és veszedelmes volt a legcsekélyebb ellenzékiesség megnyilvánulása is. Egy korabeli szerző, aki óvakodott a konkrét utalásoktól, klasszikus görög tragédiákból kölcsönzött fordulatokkal élt. A mű tendenciája a hallgatóság számára így is nyilvánvalóan

császárelenes volt. A hallgatóság sorai között lévő delátorok (hivatásos feljelentők) egyike levelében leírta azokat a mondatokat, melyeket a császárra lehetett érteni. Saurus — így hívták az említett szerzőt —, hogy elkerülje a megszégyenítő büntetést, s hogy vagyonát örökösei részére megmenthesse, önkezével vetett véget életének. Szenátusi határozat alapján minden művét nyilvánosan elégették.

Az Augusztus idejében csak ritkán alkalmazott törvény Tibérius császársága alatt a feljelentők rémuralmához vezetett. A kezdeti népszerűségét már elvesztett, őrültté, zsarnokká, majd „Istenné” nyilvánított Caligula idejében még súlyosabbá váltak a megtorlások. Mamercus Saurust, egy római vígjáték íróját egyetlen verssoráért, amelyben véletlenül, vagy szándékosan elmarasztalta a császárt, az amfiteátrum közepén elevenen megégették.

A műveken, és szerzőiken is végrehajtott halálos ítéletek, valamint ezeknek látványos külsőségei félelmet keltek mind a szerzőkben, mind a hallgatóságban. A megtorlásokat utólagos cenzúrának nevezhetjük. Ennek ellenére mégis sokan voltak, akik bátran kimondták az igazságot. Tacitus, a híres római történetíró mondja egy helyen: „Csalódtak, akik azt hitték, hogy a tűz a római nép szavát, a szenátus szabadságát, sőt, az emberi nem lelkiismeretét is elnémíthatja.”

A művek fennmaradtak. Azoknak pedig, amelyek elpusztultak, még a tűznél is hatalmasabb ellenségük volt: a feledés. ■

Dr. Vértés László

Egy ihletett vers a vakokért

1991-ben is sor került a Fehér Bot Napja alkalmából egy rendezvény-sorozatára. Ezúttal művészeti program is csatlakozott a szakmai-tudományos előadásokhoz.

Felkértük a Liszt-díjas, érdemes művész Szabó Miklóst, magánénekest, tenoristát, hogy lépjen fel műsorunkban. A felkérésnek eleget tett, s gyönyörködhettünk csodálatos hangjában, amely mindmáig megőrizte ragyogó hangszínét.

A művész úr (mielőtt énekszámait előadta) kellemes meglepetést szerzett nekünk. Saját verse elmondásával köszöntötte a közönséget. A költemény tiszta szívvel íródott, kristálytisza érzelmeket fejez ki. A teljesség kedvéért meg kell jegyezmem azt, hogy Szabó Miklós számos verset, lírai művet írt, ezenkívül elismertek opera szövegkönyv fordításai olasz nyelvről. Örömmel adjuk közre a verset és kérünk mindenkit, hogy olyan szívvel olvassák, amilyennel a Művész írta.

Szabó Miklós:

Látás és röghözkötöttség

*Látni a mezőt, füvet, zöldnek,
látni az eget fényes - kéknek,
nagy adomány, de ki befelé nem lát
semmit, az a nemlátónál is szegényebb.*

*Mert a világ, az Univerzum
látónak is megfejthetetlen,
tudásunk is csak tévelyegve
tapogat a nagy Végtelenben,
gyárt elméletet ezret, százat
s mégis vakon fut Önvesztébe
ez a vészes huszadik század.*

*Csak a vakok békések, halkak;
befelé néznek, mosolyognak;
ők már tudják, hogy mi a Lényeg!
nem a Tegnap és nem a Holnap:
homlokukat magasan tartják
s nem látják: érzik a Nap fényét
s ettől látják tisztábban Istent,*

talán,

*mint a nagyon is látó
s mégis oly vak
röghözkötöttség!*

Szabó Miklós művész úr ez év novemberében töltötte be 82. életévét. További erőt, egészséget és jó munkát kívánunk neki tisztelettel:

a szerkesztőség

18

ÉVFORDULÓK NYOMÁBAN

Lak István

200 éve született Ferenczy István

Rimaszombaton, egy lakatosmester gyermekeként született Ferenczy István, 1792. február 23-án. Az elemi iskola elvégzése után apja műhelyében lakatosmesterséget tanult. Ezután Budára ment, ahol egy rajziskolában képezte magát tovább.

1814-ben vándorútja során Bécsbe került. Ott mesterségének folytatása mellett beiratkozott az akadémia rézmetsző osztályába. A szobrászatot is tanulni kezdte Fischer és Lieber mestereknél. A tehetséges fiatalember sikereket ért el. Egyik alkotásával, Solonnak fémbe metszett fejportréjával akadémiai díjat kapott. E díj elnyerése lehetővé tette számára, hogy 1818 elején Rómába menjen szobrászatot tanulni.

Az örök városban felhagyott mesterségével, hogy szobrászá képeztesse magát. Főként a két leghíresebb, Rómában élő alkotó, az olasz Canova és a dán Thorvaldsen szobrászmester művészetét tanulmányozta. Beállt az utóbbi műhelyébe, ahol nagyon sokat tanulhatott. Néhány év alatt számos márványművet faragott. 1820-1822-ben elkészültek első önállóan faragott márványszobrai. Ezek között van: a Fekvő Vénusz, a Szép mesterségek kezdete, amelyet Kazinczy Ferenc versben méltatott, és Csokonai mellszobra. Szobrait hazaküldte, hogy

megélhetéséhez, alkotó munkájához anyagi forráshoz jusson. Az első igazán magyar szobrász nem megrendelésre készíti alkotásait, hanem ő ajánlja azokat nemzetének. Ezt bizonyítja az 1822-ben a debreceni kollégium előjáróságához küldött levelének részlete: „Az a gyenge igyekezetem, a képfaragásban magamat valamennyire kipallérozni, a hazának szolgálni. Derék embereinek egy szerieszt faragni, amelynek első zsengéje ezen Csokonai mellképem, melyet több tanulásaim mellett időtöltésből faragtam, alkalmasabb helyet találni nem tudok, mint azon oskola több gyűjteményei közé tenni, ahol ő született, tanult és meghalt. Vegye hát kedvesen a debreceni nemes kollégium. Ferenczy István képfaragó.”

Az alkotó Debrecenbe érkezett Csokonai mellszobrát 1823-ban leplezték le a kollégiumban. A különböző ösztöndíjak lehetővé tették Ferenczy István számára, hogy hat éven át Rómában tanulhasson és szobrászművésszé váljon.

1824-ben tervekkel, reményekkel tért haza Magyarországra. Budán telepedett le. Művészetével a magyar múlt dicsőségét kívánta szolgálni, hasonlóan a kor költőihez, íróihoz. Alkotandó műveihez elsősorban magyar márványt keresett. Éveket töltött el ezzel a

kutató munkával, végül megtalálta a hazai, rusztikai márványt. Az 1830-as években főleg portrészobrokat készített. Ezek között található: Kazinczy mellszobra, Szent István vértanú szobra (Esztergomban), Virág Benedek és Kisfaludy Károly emlékszobra. Pásztorlányka c. alkotása a Nemzeti Múzeumban található. E művein kívül több oltárszobrot készített, és számos sír- emléket faragott. Az írói világ egyre nagyobb figyelemmel fordult az alkotó felé. Az Akadémia 1832-ben levelező tagjává választotta a már neves szobrászt, Ferenczy Istvánt.

1839-ben az egyre inkább az ország központjává váló Pesten és Budán nagy mozgalom kezdődött el, melynek célja az volt, hogy megbízza Ferenczy Istvánt egy nagy Mátyás király szobormű elkészítésével. Az adakozás azonban nagyon lassan folyt, és a mester szobormintáit is élesen kikezdte a kritika. 1846-ban még befejezte nagyobb művét, a Pesten felállított Kölcsey-szobrot. Életének legnagyobb terve, vágya: Mátyás király monumentális bronz lovas szobrának elkészítése, valamint egy szobrászati iskola létrehozása, nem valósulhatott meg. A sok munkával megszerzett vagyonát az utazások, ásatások jórészt felémésztették. A kudarcok sorozata annyira bántotta a művészt, hogy 1847-ben Budáról végleg Rimaszombatra költözött.

Szülővárosa rajta kívül még számos neves személynek szolgált bölcsőhelyül. Itt született többek között: Hatvani István, a híres debreceni tanár,

Szentpétery József, a kiváló ötvösművész, Tompa Mihály, a jeles költő, Blaha Lujza, a „nemzet csalogánya”, Bartók Béláné Pásztory Ditta zongoraművésznő és Győry Dezső költő, a szlovákiai magyar ifjúság egyik szellemi vezére. Rimaszombat az első világháború végéig hazánkhoz tartozott, Gömör-Kishont vármegye székhelye volt. A régtől fogva fontos város ma is jelentős gazdasági és kulturális központ Kelet-Szlovákiában.

Ferenczy István Rimaszombatra való visszatérése után a világtól elzárkózva élt. Néhány kisebb munkáján kívül elkészítette még az általa legjobbnak tartott művét, az Euridike c. márványszobrot. 1856. július 4-ikén halt meg e kiváló szobrászművész.

Az első legjelentősebb szobrászművésznünk, Ferenczy István a klasszicizmus jellegzetes képviselője. Fő művei a kitűnő karakterábrázolású portrék. Neki és művésztársainak még elkeseredett harcot kellett folytatniuk az érvényesülésért. Ferenczy (életpályájának megpróbáltatásai ellenére is) hazáját szolgálta. Még Rómában, művésznövendék korában, szerény jövedelméből kis reneszánsz bronzszobrokat vásárolt, melyek ma a Szépművészeti Múzeum értékes kincsei. Közük van az a világhírű lovas szobor is, melyet a szakértők többsége Leonardo da Vinci alkotásának tart. Szobrászunk műveinek java részét múzeumok őrzik.

A rimaszombati református püspöki templom kriptájában temették el Ferenczy Istvánt. Koporsóját az általa faragott Euridike szobor díszíti. A temp-

20

lomban látható Vaszary László 1912-ben készült alkotása, Ferenczy István mellszobra. Lengyel Géza írt életrajzi regényt a jeles szobrászművészről *A szép mesterségek kezdete* címmel, amely Budapesten jelent meg 1964-ben. Az író szépirodalmi feldolgozásban mutatja be Ferenczy Istvánt.

Dr. Vértés László

Zamenhof emlékére

(Halálának 75. évfordulójára)

Zamenhof Lajos Lázár 1859. december 15-ikén született Podlasie (Északkelet-Lengyelország) központjában, Bialystokban. (A Sródmiesce utca 4. alatti szülőháza a második világháborúban elpusztult). Édesapja, S. Marko Fabjanovics, földrajz-és nyelvszakos tanár, állami cenzor, tankönyvíró volt. A német eredetű család egy évszázad alatt azonosult a lengyel környezettel. Zamenhof orosz tannyelvű iskolába járt. Szülővárosát a soknyelvűség jellemezte, így hamar megtanult németül, majd később Varsóban, középiskolai tanulmányai során latinul, görögül, angolul, héberül és franciául is.

Ilyen gazda „soknyelvűségi” habítussal felmerült benne az a gondolat, hogy olyan nyelvet állítson össze, melyet a világ népei nemzeti hovatartozásuktól függetlenül használhatnának. Egyszerű nyelvtanra törekedett, rövid képzőket és szótöveket készített; el-

sősorban a német és a román szótárat tekintette alapnak. Ezzel a művével 1878. decemberére készült el.

Felsőfokú tanulmányait a varsói egyetem orvosi karán kezdte, majd egy év múlva Moszkvában folytatta. Orvostudományi oklevelét 1884-ben nyerte el. Egyetemi hallgató korától kezdve érdeklődött a szemészet iránt. Környezetében ugyanis nagy volt a szembetegségek gyakorisága. Praxisát egy ideig Varsóban gyakorolta, majd a berlini és a bécsi szemészeti klinikákon tanulmányozta a látásszervi megbetegedések különböző fajtáit. 1887-ben visszatérve Varsóba, szemorvosi vizsgát tett és kórházi gyakorlatot folytatott. Ezenközben nem feledkezett meg nyelvkönyvéről sem; tökéletesítette azt, ámde kiadóra egyelőre nem talált. Ugyanezen évben megnősült: feleségül vette Silvernik Klárát, egy gazdag kereskedő lányát. Apósa anyagi támogatásával valóra válhatott dédelgetett szándéka; még abban az évben, július 14-ikén kiadhatta könyvét „Lingvo Internacia” címmel. Szerzőként a reményt keltő „Doctoro Esperanto” (reménykedő doktor) álnevet tüntette fel. Bár eleinte csekély érdeklődés mutatkozott a mű iránt, de korának híres írói, ismert művészei kedvező propagandát fejtettek ki az új nyelv népszerűsítése érdekében. Szimpatizánsainak köréből elsősorban Tolsztojt kell megemlítenünk, aki 1894-ben így nyilatkozott: *„Az áldozat oly kevés, ám az eredmény melyet az emberiség elérhet az eszperantó nyelv tanulásával, óriási!”*

Ezután mind többen és többen sajátították el az új nyelvet. Terjedését és népszerűségét ékesen bizonyította az a tény, hogy 1905-ben, Zamenhof személyes részvételével megtarthatták az első eszperantó világkongresszust, a franciaországi Boulogne-sur-Mer-ben.

Szemorvosi pályájáról sajnos, kevés adat áll rendelkezésünkre. Négy éven át, kedveztőtlen anyagi körülmények között dolgozott Grodnóban, majd visszaköltözött Varsóba, ahol (ugyancsak apósa támogatásával) rendelőt nyitott, lakást bérelt. Betegei nagyon szerették, mivel az orvosi segítségen túlmenően lelki, sőt, anyagi támogatást is nyújtott rászoruló betegeinek. Egyik levelében írja, hogy praxisa a századfordulón kezdett prosperálni; naponta 30-40 beteget látott el. Többnyire a már bevált gyógyászati eljárásokat alkalmazta. Szakmai munkája során sikerült a szembetegek számát csökkentenie; eredményeire előjárói is felfigyeltek.

Az első világháború idején (ugyancsak szemorvosként) az egyik varsói katonai kórházban teljesítet szolgálatot. 1916-tól bekapcsolódott a lengyel egyetemi szemészeti oktatás megszervezésébe.

Praxisa mellett változatlanul szívügye volt és maradt az eszperantó nyelv. Midőn az első eszperantó újság alapítója és kiadója (Einstein Lipót, nürnbergi újságíró) elhunyt, ő maga adta ki a folyóiratot. Irodalmi ambíciói is voltak: verselt, műfordításokat jelentetett meg, természetesen eszpe-

rantó nyelven. Említésre érdemes ezek sorából: Shakespeare Hamletje, Gogol Revizora, a görög tragédiákból pedig az Iphigenia Taurisban. 1910-ben eszperantó közmondás-gyűjteményt állított össze.

1917. április 14-ikén 57 éves korában hunyt el Varsóban; ott is helyezték végső nyugalomra.

A teljesség kedvéért néhány adat még ide kívánczok. Zamenhof működéséről elismeréssel szolt többek között — a nyelvet is beszélő — Romain Rolland, Einstein, Gorkij. Követői közül éppen szemészeti vonatkozásai miatt emeljük ki Kabe (Kzimierz Bein, 1872-1959) nevét, aki a lengyel Ophtalmológiai Társaságot alapította, vezette, több szemészeti szakkönyvet írt. A Grimm testvérek, Prus, Turgenyev, Reymont műveit fordította le. Antoni Grabowski (1857-1921) vegyész-mérnök, költő és műfordító volt az első, aki eszperantó nyelven értekezett annak megalkotójával.

Az utókor hálójával kapcsolatban néhány adat. A Magyar Vakok és Gyengénlátók Szövetsége, a Magyar Gyógyepedagógusok Egyesülete és a Magyar Kalobiotikai Társaság 1991. október 14-én és 15-én „A fehér bot napja” alkalmából ünnepségsorozatot rendezett. Erhartné Dr. Molnár Katalin főtítkár megnyitója után került sor (többek között) érem- és bélyegkiállításra is. Dr. Györffy István szemklinikai tanár érmeket, Dr. Göllesz Viktor professzor és Dr. Pajor Géza főorvos bélyegeket mutatott be. Mindhármuk csodálatos anyagában találkozhatunk Zamenhof emlékekkel. Több or-

22

szág (így hazánk is) bocsátott ki az elmúlt évtizedekben emlékbélyegeket.

Dr. Vörös Gabriella múzeumigazgató és Rózsa Gábor múzeológus (Szentés, Koszta József múzeum) hívta fel figyelmünket, hogy Szentésen a Széchenyi-liget bejárata mögött emléktábla és emlékfá látható. A tábla szövege megörökíti az 1963-as eszperantó kongresszus szentesi zajlását.

Debrecenben is található emléktábla, az eszperantista vasutasok állították. A tábla a Zamenhof utca elején

látható. Itt említjük meg, hogy az ország több településén van Zamenhof utca, így például Miskolcon, Budapest XVII. kerületében.

Pécs is büszkélkedhet: Zamenhof mellszobra postamensen, kis tér sarkán kapott helyet, emlékeztető felirattal.

Az érdekesség és a teljeség kedvéért említjük meg, hogy több magyar orvosi szakfolyóirat a közleményekhez eszperantó nyelvű összefoglalást is csatol. ● ● ●

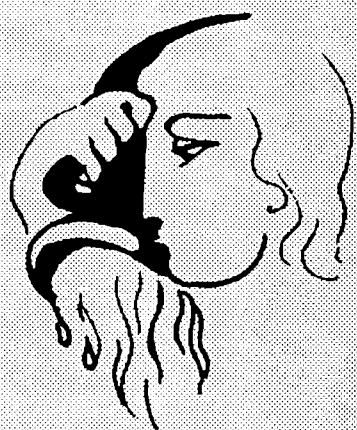

HOROSZKÓP

*Előrejelzés a Vízöntő havában
(jan. 20 - febr. 18) születetteknek*

Karrierje, üzleti és pénzügyi tranzakciói szempontjából február kitűnő hónapnak ígérkezik. Sokat tehet annak érdekében, hogy a nagyközönség előtt teljes fegyverzetben, jobb formában jelenjék meg, elsősorban február 3-a körül, mert ebben az időszakban tökéletesen irányíthatja és kézben tarthatja az eseményeket. Elfoglaltságai közepette azonban való-

színűleg elhanyagolja házastársát, állandó partnerét. Február 18-a körül napirenden lehet ez a kérdés. Jobb lenne, ha magától rájönne, mit jelent ő az Ön számára.

Vonzások és taszítások:

Varázsos egyénisége most azokat vonzza, akik a múltban a köreihez tartoztak, majd elsodródtak egymástól. Most azonban újra felbukkannak. Egy közeli ismerőse (ne feledje) számít az Ön kezdeményezésére. Ha magára vállalja is a döntést, az óvatosság nem árt. Egy bábajos tinédzserrel is randevúzhat, akinek nagy mesélőkéje van, és ez feledtőbb elbűvöli Önt. Talán erre a randevúra el sem kellene mennie...

Hogyan oldja meg problémáit?

Februárban a szabadság, a függetlenség és az emancipáció csodálatos értékeit éli meg, és ezeket az értékeket azonosítja éne tartalmaival. Minden problémáját megoldhatja, ha saját magát adja, és percre sem engedi, hogy ideális tulajdonságai, jó formája szint alá csökkenjenek. Hangsúlyozza ki egészségét, fittségét, nyitottságát, és azt, hogy nem fél a jövőtől.

HUMORSAROK

23

*Évszázados politikai ravaszságok
(Franciából fordította: Dénes Géza)*

Az újságok voltak mindenkor a közvélemény hírnökei. Az 1815 májusában megjelent párizsi újságok hírei mulatságosan világítanak rá az akkori sokszínű politikára. Visszatért ugyais száműzetéséből Elba szigetéről I. Napóleon. A tíz napig tartó visszatérés első napjától így hangzott az újságok híradása:

ELSŐ NAP: Az embermészáros megszökött a száműzetésből!

MÁSNAP: A korszikai rabló partra szállt Cap Huanban.

HARMADNAP: A tigris megérkezett Cap Huan főterére.

NEGYEDNAP: A szörnyeteg a mai éjszakát Grenoble-ban töltötte.

ÖTÖDNAP: A zsarnok áthaladt Lyon városán.

HATODNAP: A bitorló 30 kilométerre van a fővárostól.

HETEDNAP: Bonaparte Napóleon gyorsított menetben közeledik, de soha nem fogja Párizs küszöbét átlépni!

NYOLCADNAP: I. Napóleon holnap már a főváros falai alá érkezik.

KILENCEDNAP: A császár megérkezett Fontainebleauban.

TÍZEDIK NAP: Napóleon Császári és Királyi Felsége hú alattvalóinak örömjongása közepette bevonult

párizsi palotájába, a legméltóbb helyre, mely Felségét megilleti!

* * * * *

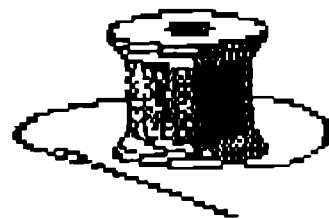
Fouché (ejtsd: Fusé), Napóleon rendőrminisztere és a világtörténelem egyik leghírhedtebb köpönyegforgatója volt. Szolgált a forradalmat többkulacsos áforradalmár barátja közbenjárására, szolgált Napóleont, majd ennek bukása után XVIII. Lajost, akitől hercegi rangot kapott. Mint Napóleon rendőrminisztere, megteremtette Franciaország legtokéletesebb kémhálózatát.

Napóleon második bukása után, amikor híre futott Párizsban, hogy XVIII. Lajos közeledik, a párizsi főpapság, főnemesség és más előkelőségek küldöttségként vonultak eléje fogadására. E találkozás egy hatalmas mezőn folyt le. Az új király diszsátorban fogadta a küldöttséget, amelynek sorában (csodák csodája) ott állott Fouché is! Fouché letérdepelt a király elébe, és legmélyebb hűségéről biztosította az uralkodót, mint mondotta, ő mindenkinél nagyobb királypárti.

Az émelyítően alázatos szavakra XVIII. Lajos imígyen válaszolt:

— Kedves Fouché (mosolygott), meggyőződésem, hogy ön még nálam is nagyobb királypárti. Ha rajtam múlna, trónt cserélnék önnel. De nem rajtam múlik, ezért gyorsan hordja el magát!

Kötésminták

Hamis csavart minta**Húsz szemmel osztható**

- 1. 3 sima, 2 fordított, 7 sima, 2 fordított, 6 sima.
- 2. 8 sima, 7 fordított, 5 sima.
- 3. 4 sima, 2 fordított, 7 sima, 2 fordított, 5 sima.
- 4. 7 sima, 7 fordított, 6 sima.
- 5. 5 sima, 2 fordított, 7 sima, 2 fordított, 4 sima.
- 6. 6 sima, 7 fordított, 7 sima.
- 7. 6 sima, 2 fordított, 7 sima, 2 fordított, 3 sima.
- 8. 5 sima, 7 fordított, 8 sima.
- 9. 7 sima, 2 fordított, 7 sima, 2 fordított, 2 sima.
- 10. 4 sima, 7 fordított, 9 sima.
- 11. 7 sima, 3 fordított, 6 sima, 2 fordított, 2 sima.
- 12. 4 sima, 6 fordított, 10 sima.
- 13. 6 sima, 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 5 sima, 2 fordított, 2 sima.
- 14. 4 sima, 5 fordított, 2 sima, 1 fordított, 8 sima.
- 15. 5 sima, 2 fordított, 2 sima, 2 fordított, 4 sima, 2 fordított, 3 sima.
- 16. 5 sima, 4 fordított, 2 sima, 2 fordított, 7 sima.
- 17. 4 sima, 2 fordított, 4 sima, 2 fordított, 2 sima, 2 fordított, 4 sima.
- 18. 6 sima, 2 fordított, 2 sima, 4 fordított, 6 sima.
- 19. 3 sima, 2 fordított, 5 sima, 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 5 sima.

- 20. 7 sima, 1 fordított, 2 sima, 5 fordított, 5 sima.
- 21. 3 sima, 2 fordított, 6 sima, 3 fordított, 6 sima.
- 22. 9 sima, 6 fordított, 5 sima.

Halszákaminta.

**12-vel osztható szemek,
plusz egy szem a két szél-
szemen kívül.**

A páros sorok fedettek.

- 1. 2 fordított, 2 sima, 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 2 sima, 1 fordított.
- 3. 1 fordított, 2 sima, 2 fordított, 3 sima, 2 fordított, 2 sima.
- 5. 2 sima, 2 fordított, 2 sima, 1 fordított, 2 sima, 2 fordított, 1 sima.
- 7. 1 sima, 2 fordított, 2 sima, 3 fordított, 2 sima, 2 fordított.

Pókhálóminta, csavarással

22 vel osztható szemek.

A páros sorok fedettek

- 1. 1 sima, háromszor egymás után: 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1 sima, áthúzó. 1 sima, háromszor egymás után: 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás, 8 sima.
- 3. 1 ráhajtás, 1 sima, kétszer egymás után: 1 ráhajtás, 1 leemelt,

1 sima, áthúzó. 3 sima, kétszer egymás után: 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás, 1 sima, 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1 sima, áthúzó, 5 sima, 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás.

- 5. 2 szemet egybe lekötünk, 1 ráhajtás, 1 sima, 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1 sima, áthúzó. 5 sima, 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás, 1 sima, kétszer egymás után: 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1 sima, áthúzó. 3 sima, 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás.
- 7. 1 ráhajtás, 2 szemet simán összekötünk, 1 ráhajtás, 9 sima, háromszor egymás után: 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1 sima, áthúzó. 1 sima, 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás, 2 szemet simán egybe lekötünk.
- 9. Kétszer egymás után: 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás. 7

szemet balra csavar, (4 szemet segédűn a munka elé helyezünk, 3 sima, a segédűről 4 sima),

háromszor egymás után: 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1 sima, áthúzó. 1 ráhajtás, 1 leemelt, 2 szemet simán egybe lekötünk, áthúzó. 1 ráhajtás, 2 szemet simán egybe lekötünk, 1 ráhajtás.

- 11. Megegyezik a 7-ik sorral.
- 13. Megegyezik az 5-ik sorral.
- 15. Megegyezik a 3-ik sorral.
- 17. Megegyezik az első sorral.
- 19. Háromszor egymás után: 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1 sima, áthúzó. 1 ráhajtás, 1 leemelt, 2 szemet simán egybe lekötünk, áthúzó. Háromszor egymás után: 1 ráhajtás, 2 szemet simán egybe lekötünk. 1 ráhajtás, 7 szemet balra csavar.

F E L H Í V Á S

Hogy súlya legyen a szónak, 1992-ben is folytatjuk általános műveltségi játéksorozatunkat a MVGYOSZ tagjainak.

Mit adunk:

- Új formába öltöztetett régi színvonalú tartalmat.
- Tavasszal elődöntőkön, ősszel a döntőn örömteli találkozási alkalmakat.
- Hasznos ismereteket, önfeledt kapcsolódást a közönségnek is.
- A szövetség húszezer forintos első díját és egyéb jutalmait.

Mit kérünk:

- Lelkesedést és jókedvet.

- Ot fős csapatok jelentkezését 1992 március 15-ig, Rózsa Dezső postacímén: 4027 Debrecen, Dózsa György u. 10. II.em.12.
- A régi arcok mosolyát és új kíváncsiságok érdeklődését a 06-52-11400-as telefonszámon.
- Együttműködést az előkészületek és a játék során.

**Aki velünk tart, tapasztalhatja:
Súlya van már a szónak!**

A játék szervezői:
Dr. Baranyiné Miks Mária
Rózsa Dezső

Májbajok ellen segítenek a gyógynövények

Szervezetünk legnagyobb mirigyéről van szó, a májról (*hepar*), melynek küldetése sokrétű; központi biokémiai laboratóriumnak is tekinthetjük. Feldolgozza a szervezetbe bejutott élelmet, hatástalanítja a kívülről bekerült és a szervezetben keletkezett összes mérget. A gyógyszerek lebomlását és a szervezetből való kiürülésüket a máj segíti elő.

A máj epitel-sejtjei epét termelnek, melyben epefestékek, epesavak, koleszterin és egyéb anyagok is vannak, úgynevezett Kupffner-sejtek. Ezek a retikuloendoteliális rendszerben fontos szerepet töltenek be. Itt keletkeznek a szervezet ellenállóképességének növelésére az ellenanyagok, amelyek elősegítik a fehérvérsejtek fagocitózist (*a sejteknek a mérgezőanyagok elpusztítását célzó képességét, "harckészségét"*). Tulajdonképpen mintegy felfalják a baktériumokat és más korpuszkuláris részecskéket, idegen anyagokat

Minden fertőzés, anyagcserezavar és egyéb betegség megterhelést jelent a máj számára. A májbetegségek-nél nemcsak az alkohol okozta károsodásról lehet szó, habár sok alkohólélvezőnek a máj-cirrózis okozza halálát. Májkárosodást előidézhetnek vírusok is. A májbetegségek megelőzésében és gyógyításában a gyógynövények igen fontos szerepet tölthetnek be.

Méregtelenítés

A megromlott táplálék elfogyasztásánál, valamint egyéb mérgező anyagoknak az emésztőrendszerbe való bejutásánál nagy mértékben károsodik a máj is. Gyomorrontás esetén, vagy ha pl. permetlé kerül a gyomorba, vagy a belekbe, igen hasznosak az olyan gyógynövények, melyek képesek megakadályozni a romlott táplálék és a mérgek felszívódását. Ide tartoznak azok a növények, melyek emésztőrendszerünk nyálkahártyáján vékony filmet képeznek (*koagulálják a fehérjéket*), és ez a réteg nem engedi felszívódni a mérgeket. Ilyen (cserzőanyagokat tartalmazó) gyógynövények pl. a tölgyfakéreg, a gubacs, a kígyó-gyökerű keserűfű, a kenderfű, a gyömbérgyökér, a ratáni gyökér, a rózsaszirm és a vérontófű gyökértörzse.

Kiemelném a felsoroltakból a tölgyfakérget, mert ez a legismertebb és a legkönnyebben lehet hozzájutni. Ennek porából főzetet készítünk; egy kávéskanálnyi adagoljunk 2 dl vízhez és ezt a mennyiséget naponta 2-3-szori alkalomra osztjuk be. Széntablettával, hashajtóval és hányingerkeltőkkel segíthetjük elő a mérgeknek a szervezetből való távozását.

Felhasználhatók még az olyan

gyógynövények is a máj védelmére, melyek nyákképző anyagokat tartalmaznak. Ezek védőbevonatot képeznek a gyomor és a bél nyál-

kahártyáján, megakadályozva ezzel a mérgek felszívódását. Ilyen pl. az orvosi ziliz gyökere és levele, a martilapu levele és virága, az izlandi zúzmó, a lenmag, a mályva (*papsajt*) levele és virága, a festőmályva virága, az izlandi gumó és a lepkeszeg magja

Nézzük meg a felsoroltakból közelebbről az orvosi ziliz gyökerét, illetve az ebből készített teát. Alapszabály, hogy a nyálkát és keményítőket tartalmazó drogokat nem főzzük, mert megkeményedik bennük a hatóanyag, így a főzet kocsonyássá válna. Az apró kockákra vágott ziliz-gyökérből két kávéskanálnyit 2 dl. vízben áztatunk 6-8 órán keresztül; ezt a mennyiséget naponta 2-3 alkalomra osszuk be.

Epetermelő és epehajtó gyógynövények egyidejű fogyasztása elősegítheti a máj működését, illetve a májban keletkezett salakanyagok kiürítését. Ilyen gyógynövények a következők: apróbojtorján, gyermekláncfű, kátángkóró, ezerjófű, fekete ürömfű, borsmenta, körömvirág, vérhullató fecskefű, fekete retek, cickafarokfű, füstikefű. Mind a felsoroltak, de még egyéb olyan füvek is, melyek keserű anyagokat, flavonidokat és részben illóolajokat tartalmaznak, alkalmasak a máj alapvető funkciójának támogatására.

Nézzük meg a gyermekláncfűből ké-

szült tea elkészítésének módját is. Ennél pedig az az alapszabály, hogy az egyéb epehajtó teákkal egyetemben sosem édesítjük, mert éppen keserű hatóanyaguk a meghatározó. Mindig étkezés előtt 20-30 perccel fogyasszuk, langyosan. A gyermekláncfű gyökere ugyancsak apró kockákra vágva kerül kiszerezésre. Egy kávé vagy leveseskanálnyi drogból (*van akinek elég a kisebb adag, másnál viszont csak nagyobb adag hatásos*) és két deciliter vízből készítjük a főzetet. Egy-két percig forraljuk, majd tíz percig állni hagyjuk. Leszűrve, és nem édesítve isszuk minden főétkezés előtt 20-30 perccel.

27

Kombinált védelem

A következő gyógynövénycsoport oldja a sima izomzat görcsös összehúzódásait, valamint elősegíti a máj munkáját azzal, hogy felgyorsítja a májból kivált epetermének a gyors kiürülését az epehólyagból és az epevezetékből. Ilyen a kamilla, a kömény, az édeskömény, a cickafarokfű (*ez egyben epehajtó is*), a citromfű, a vérehullató fecskefű, a kakukkfű, az örvénygyökér gyökere, a pünkösdi róza szirmai, a libapimpó és a csattanó maszlag levele, a nadragulya gyökere és levele, a beléndek levele. Ez utóbbi hármat csak a teljesség kedvéért említjük kitűnő görcsoldó tulajdonságaik miatt. Mindazonáltal házi patikákban való alkalmazásuk nem ajánlatos, erősen mérgező hatásukra való tekintettel.

28

Ismerjük meg a libapimpó és a cickafarokfű adagolását és a belőlük készült tea elkészítését. A libapimpóból forrázással készítjük a teát egy kávésvagy leveseskanál drogból és két deciliter vízből. Ezt a mennyiséget naponta két-három alkalommal fogyasztjuk. A cickafarokfű virágából ugyancsak forrázással készítjük a teát; egy teáskanálnyi drogot két deciliter vízhez adagolunk. Virágos szárából viszont azonos mennyiségű vízhez két teáskanál drogot keverünk. Étkezés előtt 20 perccel ajánlatos fogyasztani, mivel egyszersmind epehajtó is. A májra kedvezően ható gyógynövényeket össze lehet úgy kombinálni, hogy nemcsak kettes, hanem hármas, sőt ötös hatást is elérhünk. Ily módon nem kell külön-külön teát készítenünk; elégséges egy tea keverék, melynek többszörös a gyógyhatása.

A májműködés megkönnyítésére és védelmére ajánlatos vizelethajtó gyógynövényeket alkalmazni, mert a víz kiürülésének gyorsulásával kevesebb ideig keringenek a vérben a májra káros anyagok. Azzal is védjük a májat, ha kevesebb salak és egyéb káros anyag jut be. Ilyen hatása van a csarab virágának, a kökényvirágnak, a fekete bodzavirágnak, a csalánnak, a borókabogyónak, a petrezselyem gyökerének, a fekete bodza termésének, az iglicgyökernek, a porcikafűnek, a lestyángyökernek és még vagy húsféle egyéb gyökernek.

Az eddigi felsorolásból nem hagyhatók ki a fertőzés elleni gyógynövények sem. Ezek úgy védik a májat, hogy nem engedik kibontakozni az erjedési folyamatokat és így nem juthatnak a keletkezett mérgek a májba a vérkeringésen keresztül. Ilyen emésztési zavaroknál keletkeznek azok a gázok is, melyek elviselhetetlen fejfájást okoznak. Ezek a gyógynövények aktivizálják a máj Kupfner-sejtjeit, melyek elpusztítják a vírusokat, baktériumokat és egyéb idegen korpuszkuláris részecskéket: ezzel emelkedik a szervezet ellenálló képessége. Ebbe a gyógynövénycsoportba tartoznak az illóolajokat tartalmazó gyógynövények, melyek baktériumölő, vírusölő, fertőtlenítő hatása az emésztőcsatornában elejét veszi a helytelen, rossz irányba induló emésztésnek. Ilyenek: a szurokfű, a kakukkfű, a majoránna, a borsos- és fodrosmenta, a bazsalikom, az ánizs, az édeskömény, a koriander, a citromfű, az angyalgyökér, a római székfű, a kamilla és a szegfűszeg.

Mire jó a máriatövis?

A máriatövis kifejezetten a májat gyógyító és regeneráló gyógynövény (*Silybum marianum*, *syn. Carduus marianus*). Gyógyászati szempontból a magja értékes, mivel silamarint tartalmaz (*a silamarin máriatövis-flavonoidok gyűjtőneve, melyek silibin, silidianin és silimarin néven ismeretesek*). A feltevés szerint a silamarin úgy gyógyítja a májkároso-

TÖRÖDJÜNK TÖBBET EGÉSZSÉGÜNKKEL!

dást, hogy stabilizálja a májsejtek membránjait (falait). Ezzel valójában hepatoprotektív hatást fejt ki, amely abban nyilvánul meg, hogy a megrongálódott májsejteket és ezek egyes sejtberendezéseit védi az anyagcsere felbomlástól. Megújítja a méregtelenítő (*detoxikáló*) metabolikus (*anyagcsere*) és szintetizáló (*építő*) tulajdonságát a májnak. Feltételezhető, hogy a máriatövis hatóanyagai a májsejtek működését is normalizálják.

Mivel kiemelt figyelmet érdemel a máriatövis, vizsgáljuk meg botanikailag.

A máriatövis a fészkes virágzatúak (*asteraceae*) családjába tartozó, egy-két éves növény. Eredeti hazája a Földközi-tenger vidéke. Nálunk vadon nem terem, csak kiskertekben termesztik, mint díznövényt. Valójában egy tövises bogáncsféle szúrós növényről van szó. Ötven-kettőszáz centiméter magas, egyenes, felül elágazó zöld szárral. A levelek a száron elszórtan helyezkednek el. Lemezük kemény konzisztenciájú, fehér foltos, elliptikus alakú, szélük szárnyasan szeldelt, sárga tövisekkel. Virágzata nyújtott, gömbalakú fészek, melyet közös csésze vesz körül. A fészken hosszú pikkelyek vannak, ezek végén tövist találunk. A csészék belsejében lévő hosszú csöves virágok színe kárminvörös.

Az eddig említett tartalmi anyagokon kívül a termése (*magja*) tiramin és hisztamin nevű biogén aminokat tartalmaz, olyan aminosavakat, melyekben kén, glukóz, fruktóz és pentóz cukrok is fellelhetők. Tartalmaz ezeken kívül olajat is,

melyben többségében telítetlen zsírsavak találhatóak.

Összegezve: a máriatövis magjának méregtelenítő, májregeneráló, epehajtó, vérnyomásemelő, lázcsillapító és enyhén görcsoldó tulajdonsága van. A májregeneráló hatásában szinergikusan hatnak az aminosavak, melyeknek metil részére kén kötődik. Ez a metilkötés labilis, és ezt az aminosav átadhatja a májsejtnek, amivel regenerál. Vérnyomásemelő hatása miatt magas vérnyomásúaknak nem ajánlott!

A teát az alábbi módon készítjük el: egyszeri adagja hat gramm. Fél liter vízben 30 gramm magot addig főzünk, míg a víz fele térfogatára párolog. Leszűrve fogyasztjuk, minden órában egy-egy leveseskanállal. Porítva is alkalmazható a következőképpen: egy kávéskanálnyi drogot egy kanál mézzel összekeverünk és ezt a mennyiséget naponta négy-öt alkalommal fogyasztjuk. Külföldön a szét nem zúzott magból tinktúrát készítenek. Ennek fogyasztási javaslata: naponta négyszer 40-40 csepp. A gyógyadagok betartásánál nem észleltek semmiféle mellékhatást vagy mérgezést. Mivel szimpatikomimetikus (*vérnyomásemelő*) hatással is rendelkezik, csak óvatosan szabad alkalmazni a következő betegségek megléte esetén: szívkoszorúér-szűkület, pajzsmirigy túltengés, különböző eredetű aritmiák, heveny infarktus, valamint a magas vérnyomásos betegség súlyos változata. Fogyasztása nem javasolt a terhesség utolsó hónapjaiban.

30

S. Rathe—Stu-
der:**A gyógyító víz***(Az Unser Schaffen c. osztrák testvérlapból fordította Kas László)***A víz hatása az immunrendszerre**

A víz, mint az köztudott, a maga egyszerűségében úgyszólván versenytárs nélküli gyógyítószer. Tekintsük át sokféle jellemzőit, előnyös tulajdonságait. Halmazállapotait tekintve (szilárd, cseppfolyós, légnemű) mindhárom megjelenésében, vagyis akár vízként, vagy jégként, akár pedig gőzként is alkalmazható a gyógyászatban. Korlátlanul rendelkezésre álló matéria; legtöbbnyire ingyen, vagy csak csekély költség árán bárki számára hozzáférhető. *(Tekintsünk most el bizonyos sivatagi körülményektől; végtére is Földünknek mintegy kétharmada mégiscsak víz. Felejtsük el továbbá a víznek, mint közjónak azon vámszedőit, akik ennek a csodálatos elemnek az ingyenességét megvétőzzák és a felhasználókat szegyenletesen magas vámmal, adóval sújtják).*

Ezen zárójeles mellékgondolattól eltekintve tehát a víz vitathatatlanul csodálatos adománya a természetnek!

Az alábbiakban a melegvíznek a szervezetre kifejtett kedvező, gyógyító hatásáról ejtünk szót.

Ahhoz, hogy a víz gyógyászati hatásait jobban megismerjük, vizsgáljuk meg legfontosabb fizikai jellemzőit, elsősorban a fizikából jól ismert hővezető képesség fogalmát.

Köztudott, hogy a különféle testeknek, anyagoknak más és más a hővezető képessége. A fa és a papír például rossz, míg a fémek általában jó hővezetők. Ugyanazon hőmérsékleten egy fém jobban vezeti a hőt, mint egy fából készült test. *(Aki nem hiszi, az próbáljon meg a tűző nyári napon az ablakpárkány horganybádognál készült fémrészére rákönyökölni; nyomban visszahúzza könyökét az ablaktok fémrészére!)*

A víz tárolt hőmérsékletét ideális módon adja le; nem túl gyorsan és nem túl lassan. Fontos itt egy lényeges szempontra felhívni a figyelmet; testünk hőmérsékletének egy-két Celsius fokos változása *(vagy csak néhány tizednyi is)* mélyreható fiziológiai változásokat okozhat szervezetünkben.

A víznek tehát ezt a hőleadási „lustaságát”, szabatosabb kifejezéssel: kedvező hőkapacitását előnyösen hasznosíthatjuk a vízgyógyászat terén. A Teremtő felruházott bennünket egy speciális képességgel: az immunszisztéma képességével, mely megvéd bennünket a betegségekkel szemben, vagy bizonyos betegségek beállta esetén megállítja és visszafordítja a kór olymértékű továbbfejlődését, mely *(az immunrendszer hiányában)*

szervezetünk pusztulását eredményezné. Ennek a védekezőrendszernek a fehér vérszéltek a „katonái”.

Valahányszor csak a szervezetet valamely betegség csírái fenyegetnék —vírusok, vagy egyéb károsító idegenanyagok— ezeket a fehérvérszélteket (*leukocitákat*) a szervezet mintegy hadrendbe állítja. Védekezésük során antianyagokat, antitesteket termelnek, vagy egyszerűen felfalják, felemésztik a vírusokat, baktériumokat. *(A fehér vérszéltek egy bizonyos csoportja olyan enzimeket tartalmaz, melyek savasságuk mértéke —pH-ja— folytán képesek minden biológiai molekulát helyettesíteni).*

A leukociták egész ármádiája hasonlatos egy teljes harckészültségben álló katonai alakzathoz. A mi feladatunk ezen védelmi rendszer ütőképességének fenntartása. Ezen feladatot legcélszerűbben életmódunk megfelelő kialakításával tudjuk teljesíteni. Rossz, vagy elégtelen étkezés, kevés mozgás, vagy kialvatlanság immunrendszerünk gyengülését eredményezi, míg a napfény, a friss levegő, a nyugalom és az aktivitás egyensúlyának megteremtése erősíti immunrendszerünket.

Betegség esetén fontos, hogy szervezetünk ezen védekező „hadsergét” hatékony szinten, ütőképes állapotban tartsuk. Fertőző megbetegedés esetén az alábbi követelményeket kell immunrendszerünknek kielégítenie:

1. Vérünk elegendő mennyiségű vörösvérszélteket tartalmazzon,

2. Ezek megfelelő sebességgel cirkuláljanak,

3. Biztosítani kell a falószéltek azon képességét, mellyel a kórokozókat védtelenné teszik.

Fenti három követelmény sikerességét nagy mértékben befolyásolja testünk hőmérséklete. Ezt bizonyítja az alábbiakban leírt érdekes állatkísérlet.

Gyíkokon mesterségesen idéztek elő fertőzést. Ennek hatására a hüllők ösztönszerűen keresték a tartós hőmérsékletet biztosító napfényt. Testhőmérsékletük így módon 41 Celsius fokról 42 fokra emelkedett. Ezen egy fokos növekmény azt eredményezte, hogy a kísérleti állatok 70%-a túlélte az infekciót.

A kontrollkísérletben az állatok testhőmérsékletét aszpirinnal csökkentették. Eredmény: az állomány 75%-a elpusztult. Logikus a következtetés: immunrendszerünk csekély hőmérsékletcsökkenés hatására felmondhatja a szolgálatot!

További kísérletek során azt vizsgálták, hogy a hőmérséklet mesterséges fokozása hogyan befolyásolja a vérben lévő vörösvérszéltek mennyiségét, illetve tömegét. Az eredmények szerint ezek tömege megduplázódott: 6800 köbmilliméterről 13200 köbmilliméterre növekedett, sőt, néhány óras

32

behatás során elérte a 40000 köbmillimétert is!

Feltételezhetjük tehát, hogy a hőmérséklet emelkedésével a

csontvelő leukocita-állománya szabadabbá válik.

A továbbiakban a fehér vérsejtek mobilitását vizsgálták a hőmérsékletváltozás függvényében. Itt a következőről van szó: immunrendszerünk hatékonysága egyebek mellett attól is függ, hogy a falósejtek milyen gyorsan, mekkora sebességgel haladnak a fertőzés góca felé. A sebesség dimenziója itt is a megtett út és az idő hányadosa, azonban (*laboratóriumi fogalmaknak megfelelően*) az utat a milliméter ezredrészében számoljuk, az időegység pedig öt perc. Nézzük tehát az alábbi táblázaton, hogy a falósejtek hány ezredmilliméter (*mikrométer*) utat tesznek meg öt perc alatt:

Celsius fok	Távolság (0,001 mm.pro 5 perc)
23	31,4
33	134,6
37	185,0
40	194,0

A fagociták sebessége tehát 40 Celsius foknál érte el maximumát. 42 Celsius foknál már sebességcsökkenés mutatkozott.

Legyen tehát a fenti kísérlet meggyőző, ékes bizonyítéka annak, hogy a testhőmérséklet emelkedése (*a láz*)

nem ellenségünk, éppen ellenkezőleg: barátunk. A láz tehát egy-magában nem betegség, még kevésbé ennek kellemetlen mellékünete, hanem szervezetünk megbízhatóan diagnosztizáló „orvosa”. (*Szótárából hiányzik a „hálapénz”, valamint a „paraszolvencia” kifejezés.*)

Nem küzdeni kell tehát a láz ellen, hanem támogatni kell a betegség leküzdése érdekében kifejtett természetes reagálásában. Amennyiben immunrendszerünk gyengesége miatt szervezetünk nem képes a magasabb hőmérséklet fegyverét bevetni betegségünk leküzdésére, úgy a víz alkalmas lehet ezen feladat ellátására. A tapasztalatok azt igazolják, hogy igen sok esetben hatékonyan regenerálhatja legyengült immunrendszerünket.

Cikksorozatunk befejezéseként tekintsük át részletesen az egyik legismertebb, igen hatásos, csaknem mindenki által feltétel és következmények nélkül alkalmazható vízterápiát, melynek már a neve is egyszerű, népszerű, így hangzik:

MELEG LÁBVÍZFÜRDŐ

Javaslatok:

- » Megfázás, influenza
- » Fejfájás, altesti görcsök
- » Vérkeringés felfrissítése hideg, kihűlt lábon.
- » Általános idegfeszültségek fellépése esetén ezek csökkentése.

A kúrához szükséges kellékek:

- Egy nagyméretű edény (gyermekkád, plasztik mosdótál, stb.)
- Kádhőmérő
- Forró- és hidegvíz egy-egy közepes (2-3 lit) edényben
- Egy lepedő, valamint egy-két gyapjútakaró
- Frottírtörülköző és egy pár mosdókesztyű

Az alkalmazás módja:

1. Huzatmentes, meleg helyiségben végezzük a kúrát. A víztároló edényt jól szigeteljük el (*szőnyeggel, plasztikkal*) a padlózattól.
2. Töltsük meg a mosdótálat 39-40 Celsius fokos vízzel. Ellenőrizzük a hőfokot, nehogy leforrázzuk magunkat!
3. Helyezük lábunkat a vízbe; a folyadék szintje bokán felül érjen.
4. Takarjuk be testünket egy lepedővel, e fölött pedig egy gyapjútakaróval.
5. Öntsünk forró vizet a lábfürdőbe; vigyázzunk, nehogy leforrázzuk a lábunkat! A forró víz óvatos adagolásával melegítsük fel lábvizünket cca. 45 fokra.
6. Tegyük a fejünkre hidegvizes borotást, melyet gyakran cseréljünk. Ha közben megizzadnánk, igyunk

vizet. A kúrát mintegy 12-20 percig folytassuk.

7. A kúra befejezéseként lábfejeinket egymás után emeljük ki a vízből és öntsük le a készenlétben tartott edényben lévő hideg vízzel. Gyorsan és erőteljesen töröljük meg lábujjközeinket is! Hideg padlóra ne lépjünk; húzzunk lábunkra meleg zoknit, vagy papucsot.
8. Ezután gyorsan menjünk ágyba és pihenjünk fél-vagy egy óra hosszat. Ez a pihenés tulajdonképpen az izasztás időszaka; ennek elősegítésére pihenés közben igyunk izzasztó gyógyfűteát.
9. Pihenés után langyos tussal frissítsük fel magunkat. Ez egyben arra is jó, hogy bőrünk megtisztuljon a felületén kivált mérgezőanyagoktól.

FIGYELEM! *Fentebb leírt kúra nem ajánlatos az alábbi betegségek esetén:*

- * Cukorbetegség
- * Alsó lábtáji érszűkület (*Arteriosclerosis*), valamint egyéb okból származó érzékelési elégtelenség a bőrfelületen.

ÖSSZEFOGLALÁS

Fentebb leírt cikksorozat tulajdonképpen a „víz dicsérete”. Megismertett bennünket a víz azon fizikai jellemzőivel, melyek szervezetünkre kedvező, olykor gyógyító hatással vannak. Hogy ez a leírtakon túlmenően még

34

meggyőzőbb legyen tegyünk egy összehasonlítást szerveztünk, mint a legmagasabbrendű orgánum

és a szerves anyagok között. Hogyan hat a víz *(vagy egyéb hűtőközeg)* hűlési sebessége az egyikre és a másakra. Szervezetünk, mint láttuk, kedvezően hasznosítja a víznek ezen hűlési „lustaságát”. De hogyan is reagálnak a szerves anyagok a hőmérsékletváltozás időbeni lefolyására? Nos, a vaskohászok nagyon jól tudják azt,

hogyan az izzó nyersvasból a hűlési sebesség alkalmas megválasztásával — egyéb befolyásoló technológiai műveletek mellett —

hogyan lehet létrehozni az egyes acélfajtákat. *(szerkezeti-szerszámacél, stb)*. Vagy gondoljunk a több méter átmérőjű csillagászati teleszkóp-tükrök gyártására: bizony csak több évig is eltart a folyó üveg lehűtése, mert ha siettetik, úgy soha nem lesz abból távcső! ● ● ●

Bartha Zsuzsanna

Levelezői rovat

Németországból, *Mecsér Mária* olvasónk kereste meg levelével a rovatot. Egyrészt a rövidírással, másrészt a Vakok Világával kapcsolatosan írta meg véleményét.

Köszönöm, hogy levelével megtisztelt bennünket. Idézem sorait:

Ami a rövidírást illeti:

Én helyesnek tartanám bevezetését a lapban, amennyiben nem túl sok a rövidítések száma. Azt hiszem, hogy mindenki megtanulhatja, ha nem is írni, de legalább olvasni. Itt Németországban alig jelenik meg könyv vagy újság másként, mint rövidírással. Teljes írással legfeljebb gyerekeknek vagy kezdő pontírást-tanulóknak készülnek kiadványok. Mindez teljesen elfogadott. Angliában tudtommal ugyanez a helyzet. A rövidírás igen komoly helymegtakarítást jelent. Ezenkívül gyorsabban írható és olvas-

ható. Ugyanakkor egy összefoglalót kellene kiadni az érvényben lévő rövidítésekről.

Ami lapunkat illeti:

El kell mondanom, hogy milyen szívesen olvasom, amióta akkorát változott. Azelőtt csak olyan „kötelező olvasmány” volt számomra. Most pedig öröm kézbe venni. Igazán gratulálnom kell hozzá. Ahhoz, hogy rendkívül változatos, érdekes, sokoldalúan megszerkesztett. Bámulom, hogy honnét tud összeszedni ennyi színes anyagot. Nem csak a vaküggyel kapcsolatos cikkeket olvasom szívesen. Ezek is jóval elevebbek lettek a múlthoz képest. Különösen nagy örömet okoznak a történelmi vonatkozású cikkek, valamint a táj-és helyrajzi leírások. Szóval, az Ön szerkesztésében a V.V. megfiatalodott és értékes, élvezetes folyóíráttá lett.

Semseiné Legeza Ilona

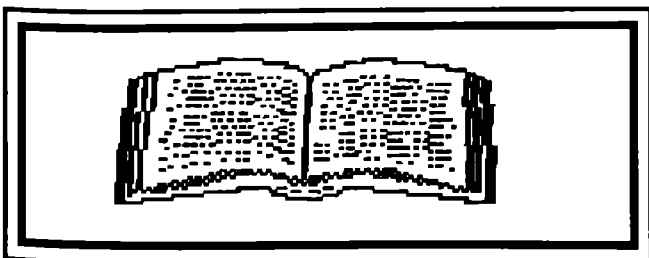
Könyvismertető

Robert Graves: Claudius, az isten és felesége Messalina

A Claudius, az isten szerves folytatása az Én, Claudius c. regénynek. Míg az önmagában is érthető, ez utóbbi előtt tanácsos megismerkedni az előzményekkel, hiszen nemcsak a főszereplő figurája azonos, de a mellékes figurák egész galériája is az előzményből ismerős. A történések a korábbi műben vannak megalapozva, nem ritka a visszautalás, az előzményekre való célzás sem. Az Én, Claudius-ra is jellemző volt már a történelmi groteszk, a többértelműség, a történelmi események több szempontból való felelevenítése, egymásnak ütköztetése. A második részben mind e tendenciák kiteljesednek, sőt, míg az előzmények alapján nemcsak azért hihettük Claudius emberibbnek, mint amilyen történelmi legenda él róla, mert végül is saját vallomását olvashattuk, de azért is, mert kiskorától láthattuk „fejlődését”, tesközelről ismerkedhettünk meg alakját végzetesen eltorzító körülményekkel, eseményekkel, addig a mostani regény igazi bravúrja az önle-

leplezés, az egyes szám első személyű elbeszélés ellenére is végig hatékony távolságtartás, a figura epikus kezelése. A történet a felszínen véres bohózat, egy kiváló filosz hatalmi örjöngése, egy, a vértől írtózó ember szadista gyilkosságainak sorozata, egy „liberális” politikus zsarnokságának leírása, valamint egy kielégíthetetlen császárnő, Messalina bujálkodása, végül csúfos halála. A mélyebb szintek is jól láthatók azonban a műben: elsőül az a történetfilozófia, amely szinte nihilisztikus kegyetlenségű, de a múltból tanulságot, vagy még inkább analógiákat, megfeleltetéseket kereső hajlam is. *(A mű 1934-ben keletkezett és bár Hitlerre, a fasizmusra közvetlenül nem vonatkoztatható, a kapcsolat a 30-as évek történelmével, társadalmával jól kiérezhető a műből).*

A szerző rengeteget merített a korra vonatkozó latin történelmi és irodalmi munkákból, a kötet végén leginkább felhasznált szerzők *(Suetonius, Tacitus és a halhatatlan satírárt író Seneca)* szövegei, szemelvényei rendre megtalálhatók. A regény nem igazán nagy irodalom, de nemcsak a történelmi regények átlagánál magasabb szintű, de egy egész sor műfajnak, gúnyiratnak, persziflázsnak, történelembölcséleti írásnak, irodalmi groteszkeknek, „botránykrónikáknak”, stb. nagyszerű ötvözete. ● ● ●

Németh Tamásné

A közös éneklés boldogsága

"Ó, jertek énekeljünk kánont, mert az olyan víg!"

Ilyen és hasonló szövegű kórusművek feledtetik a Homérosz Énekkar próbáin a dalosokkal a mindennapi élet gondját-baját. A szép szó és a zene varázsereje felüdíti a lelket. Jó érzés valahová tartozni, közös célért áldozatot hozni, együtt küzdeni. Életre szóló élményt adhat egy-egy jól sikerült szereplés vidéken vagy külföldön, no meg egy-egy zenei tábor a Balaton partján szövetségünk üdülőjében. A muzsika által mindannyian épülünk és gazdagodunk, énekünkkel látó hallgatóinkat is megihatjuk, felvilágyozzuk. Egyénekenként erre nem lennénk képesek, de együtt énekelve csodákat művelhetünk. Sokfélék vagyunk, de a zene által közös harmóniába forrunk és boldoggá válunk, sőt, még embertársainkat is megajándékozhatjuk. Mennyire megéri az áldozatot a próbákra járás, az éneklésre szánt idő, az összecsiszolódás nyúga. Tisztábban látjuk önmagunkat és társainkat, az emberi összetartozás fontosságát. Önfegyelemre szoktat a kórusművek belső rendje, az egymásra figyelés. A koncerteken készített mag-

nófelvételekkel otthonunkban felidézhetjük az elmúlt sikerek hangulatát.

A Homérosz Kórus 1928 óta reprezentálja a vakok kultúráját. Az elmúlt évtizedek kiemelkedő produkcióit három hanglezem őrzzi az utókor számára. A valaha hatvan-hetven dalost foglalkoztató együttes ma 20-22 taggal működik. Változnak az idők, változnak az emberek, ám a zene örök értékeket hordoz, melyek nélkül e feldúlt századvég embere sem lehet boldog.

Az énekkar az utóbbi két évtizedben több válságot élt át. Mai létezése Varró Attila érdeme, aki az elmúlt nyolc évben fanatikus hittel, a zene iránti szeretettel és szakmai igényességgel építette újjá az énekkart. Munkája nyomán a kórus ismét bekerült a zenei élet vérkeringésébe. Varró Attila az idén egyedülálló lehetőséget, egyéves amerikai ösztöndíjat kapott, erre az időre tanítványa, Magyar Csaba vette át az énekkar irányítását.

A kórus október 6-án már az ő irányításával lépett fel Esztergomban egy német-magyar kórustalálkozón, melynek sikere nyomán egy németországi koncertturnéra van kilátásunk.

Az együttesben már három-négy hivatásos zenész is énekel. Megérkez-

tek a női szólamokba a fiatalok, több diáktagunk is van. Sajnos, a férfi szólamokban nem ilyen kedvező a helyzet, főképpen basszususból van hiány. Szeretettel hívunk, várunk minden jóhangú sorstársat az énekkarba; bizonyára néhány hét próbaidő után eldől, hogy tudják-e vállalni ezt a plusz terhelést, ami oly sok örömet adhat.

Ne hagyjuk elveszni értékeinket, melyeket oly sokan hoztak létre! Tart-suk meg és erősítsük a vakoknak ezt a kultúrális bástyáját:

„Ó, jertek énekeljünk kánont, mert az olyan víg!”

Német Tamásné

Zenei totó

A zene barátainak maroknyi, de lelkes csoportja gyűlt össze székházunkban december 8-án vasárnap délelőtt. Mozart halálának 200-ik évfordulóját tisztelte meg e rendezvényt a Zenei Szakosztály elnöksége. A tizenegy játékos Mozart muzsikájának élvezete mellett a szerencse forgandóságát is megtapasztalta. A zenefelismerő játék ugyanis totó formájában zajlott. A „Figaró házassága” és a „Varázsflauta” c. operákat kellett alaposan ismerni, de egyéb Mozart operák-

ból is csendültek fel részletek. A fenti sorrend alapján tippelhetek a játékosok 1,2 vagy x-szel. Tizennégy zenei részlet hangzott el CD felvételekről, kiváló előadókkal. Az öt-hatperces bejátszások szívmengető élményt jelentettek a résztvevőknek.

A zenei anyagot összeállította és a játékot vezette Németh Tamás, a szakosztály elnöke. A háromtagú zsűriben a játékvezető mellett részt vett e sorok írója is, valamint Fedorné Hidvégi Andrea kultúros, aki a háziasszonyi, jegyzői és gazdasági feladatokat látta el. Az izgalmas vetélkedő nyolc résztvevőnek kedvezett. Őket a zsűri összesen hat-ezer forint jutalomban részesítette. Tíz találatot három versenyző ért el, ők fejenként ötszáz forintot nyertek. Tizenegy találatot ketten értek el, akik hatszázötven forintot kaptak.

Tizenhárom találattal Hidvégi Józsefné ezer forintot vitt haza. Tizenhárom plusz egy találattal nyerte el a pálmát dr. Bódi Istvánné és Fehér Dezső, akiknek tudását és szerencsését ezeregyszáz forinttal honorálta a bíráló bizottság. *(A jelzett összegek személynként értendőek).*

Úgy érzem, hogy a tizenegy játékos számára emlékezetes élményt jelentett a zenével együtt eltöltött két óra. Érthetetlen számomra, hogy sorstársaim miért nem osztoznak többen az ilyen gondtalan, kockázatmentes együttlét örömeiben? ● ● ●

37

ZENEI ROVAT

Egy évforduló
alkalmából

Kedves hangvételő meghívót kaptam minap a MGVYOSZ *Melódia együttesétől*: szeretettel várnak f. év október 26-ára, a szólisták magyarnóta-estjére.

Szombat délután lévén, a családi program ezt lehetővé tette és feleségemmel együtt elmentünk a könnyű kikapcsolódást ígérő rendezvényre.

A kezdési időpont előtt egy fél órával érkeztünk meg a színhelyre, amely már szinte tele volt vendégekkel és serényen ügyködő, készülődő házigazdákkal.

Ez a látvány és a nagyon szép környezet jó benyomást keltett bennünk. A berendezett színpad dekorációját meglátván derült ki, hogy nem csupán egy magyarnóta műsor az apropó, hanem egy szerény jubileum is: a *Melódia Együttes* megalakulásának ötödik évfordulója.

A meghirdetett időpontban kezdetét vette az előadás, mely a zenekar bevonulásával, majd az énekes-szólisták és a zenészek hangszerenkénti bemutatásával folytatódott. Az együttes vezetője — *Varga Pál* — rövid tájékoztatót adott az eltelt időszak alatti sikereikről, jövőbeni feladataikról, elképzeléseikről, a tavasszal kiadásra kerülő első műsoros kazetájukról és természetesen gondjaikról, mindezt sugárzó optimizmussal interpretálva.

Az első zenekari szám után — mely igencsak nagy sikert aratott — megragadott engem a zenekar összetétele. A zongora (*Zelenkáné Szöllősi Katalin*) valamint a két szintetizátor (*Matyi Sándor és Sopár Zoltán*) remekül szólaltatta meg a népi zene hiányzó hangszereit (klarinét, cimbalom stb.) A nagybőgő (*Kamrás Sándor*) jó alapot adott. A két hegedű (*Horváth Géza és Kirner Gusztáv*) a gitárral együtt (*Pege János*) a zene mondanivalóját valósította meg szépen hangzó melódiavittel és gondosan díszített kísérettel.

Az énekes szólisták (*Auerwerk Imréné Kovács Mária, Köteles György, Lakatos György, Lohonyai Edit, Varga Pál*) repertoárjában mind a népszerű lassú nóták, mind pedig a friss csárdások szerepeltek. Közvetlen előadómódjuk meggyőző, megnyerő volt. Az első hangok megszólalása után a hálás közönség rögtön együtt dalolt az előadókkal. Ez láthatóan és hallhatóan jótékonyan hatott mind az előadókra, mind a publikumra.

Meghívott vendégek is közreműködtek a műsorban: a *Szalkszentmártoni Néptánc Csoport* és *Tarnai Kiss László énekművész*.

A néptánc csoport a Duna-melléki eredetű, néphagyományokhoz kapcsolódó táncokat, dalokat adott elő. Megragadott az a könnyedség, aho-

gyan ezek a tizenéves fiúk és lányok a régmúlt hagyományait táncban és énekben kifejezték. A lelkes és hálás közönség hosszantartótapssal jutalmazta a fiatalok szépen bemutatott produkcióit.

Tarnai Kiss László előadásában közkedvelt nótákat szólaltatott meg, izelítőt adván a magyar nóta szépségeiből. Egyéni előadasmódjával a közönség egyetértett és egy nagy kórusként együtt is énekelt a szólistával és a zenekar lelket gyönyörködtető kíséretével.

Sportrovat

In memoriam Wiedner István

Fájdalmas veszteség érte a Wesselenyi Sportkör szakosztályát. Pista barátunk, sakktársunk örökre elhagyott bennünket. November 13-ról 14-e virradó éjjel „átaludta” magát abba a bitorodalomba, ahonnan soha többé nincs visszatérés. Pedig szeretettel várták a munkahelyén kollégái, sakktársai pedig az elkövetkezendő versenyen, de hiába. Szeretettel és barátsággal, hiszen ő is azt nyújtotta, sokrétű tevékenységével a körülötte lévőknek. Talán éppen ezért hatott hihetetlennek a gyorsan elterjedt halálhír. Sokunknak ott él a szívében a mindig mosolygós, kedélyes, szolgálatkész barát, aki a sakk, az eszperantó és a német nyelv művelése mellett különösen nagy érdeklődést mutatott az új, a fejlett, a ritkaság számba menő vakü-

Befejező programként az összes résztvevő közreműködésével egy csárdáscsokor került előadásra; ezzel

fejeződött be ez a hangulatos, jól összeállított és megrendezett délután.

Az együttes eddigi munkájához csak gratulálni lehet. Ritkán található manapság az amatőrök táborában olyanfajta kultúraterjesztő törekvés, mellyel valós igényeket elégítenek ki.

A Melódia együttesnek ez ott és akkor teljes mértékben sikerült!

39

gyi segédeszközök iránt.

Negyven éve, 1951 óta volt tagja a sakk-szakosztálynak, törzshelye a második csapatban volt, de gyakran helyettesített az első csapatban. Szenvedélyesen szeretett sakkozni. Egy jól megjátszott partiban aratott győzelem sikerélménye napokig boldoggá tette. De nemcsak a sakkjátéknak élt, a szervező munkában is részt vett, több cikluson át volt a szakosztály vezetőségének tagja.

Pista barátunk 61 évet élt, temetése szülőfalujában, Császártöltésen november 22-én került sor. Sakktársai, sportbarátai nevében Dinya Imre sporttársunk helyezte el a ravatalon a megemlékezés, a búcsúzás szimbólumát, a koszorút, mely egyben emlékezésre is kötelez mindannyiunkat.

Hirdetések, felhívások

28 éves, 198 cm magas vak fiatalember megismerkedne 20-35 év közötti gyengénlátó, vagy vak lányokkal, elvált asszonyokkal élettársi kapcsolat céljából. A levelet a szerkesztőségbe „Május” jelígre kéri.

45 éves rokkant nyugdíjas, egyedülálló gyengénlátó férfi keresi hozzáillő sors-társnő ismeretségét. Válaszokat "Ketten könnyebb" jelígre a szerkesztőségbe kér.

45 éves gyengénlátó férfi megismerkedne korban hozzáillő gyengénlátó hölgygel házasság céljából. A levelet "Otthon" jelígre a szerkesztőségbe kéri.

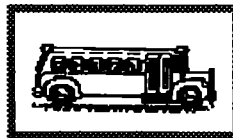

31 éves, cukorbetegség következtében látását veszített nő megismerkedne 30-40 év közötti, hívó, független, gyen-

génlátó fiatalemberrel. A levelet a szerkesztőségbe „Együtt a keskeny úton” jelígre kéri.

Jugoszláviában élő 39 éves magyar lány levelezne korban hozzáillő lányokkal vagy fiúkkal kizárólag pontírásban. Cím: Csőr Erzsébet, 24321 Mali—Idos, Kis F. u. 38. Jugoszlávia

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy a 74-es, 72-es trolibusz vonalán a Hermina út hosszában mind a három megállóban átépítették a megállót. A kövezetet kocka kövekkel rakták ki, hogy sors-társaink a lábukkal is érzékelhessék a megállót. A kis rámpaszerű lejtés is ezt a célt szolgálja. A kerítés mellett mind a három megállóban eső beállót is felállítottak. Ezek oszlopai nem simulnak a kerítés falához, ezért figyelmesebben kell megközelíteni. A megállók a Hermina út 21. szám előtt, az Erzsébet királyné út sarok és a Bethezda utca.

SZÉP A FÉNYKÉP FORTE PAPIRON
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF FORTE PHOTOPAPIER
YOUR PICTURES ARE NICE ON FORTE PHOTOPAPERS

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
FORTE ANYAGOKAT!

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN FORTE MATERIALIEN!

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
PHOTO-MATERIALS MADE BY FORTE!

FORTE FOTOKÉMIAI IPAR

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

VÁRJUK

A FŐVÁROSI GÁZMŰVEK
ÜZLETHÁZÁBA

AHOL

GÁZFŰTŐ- ÉS

GÁZFŐZŐ KÉSZÜLŐK

VALAMINT EGYÉB

GÁZSZERELÉSI ANYAGOK

IMPORT FÜRDŐSZOBABERENDEZÉSEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK

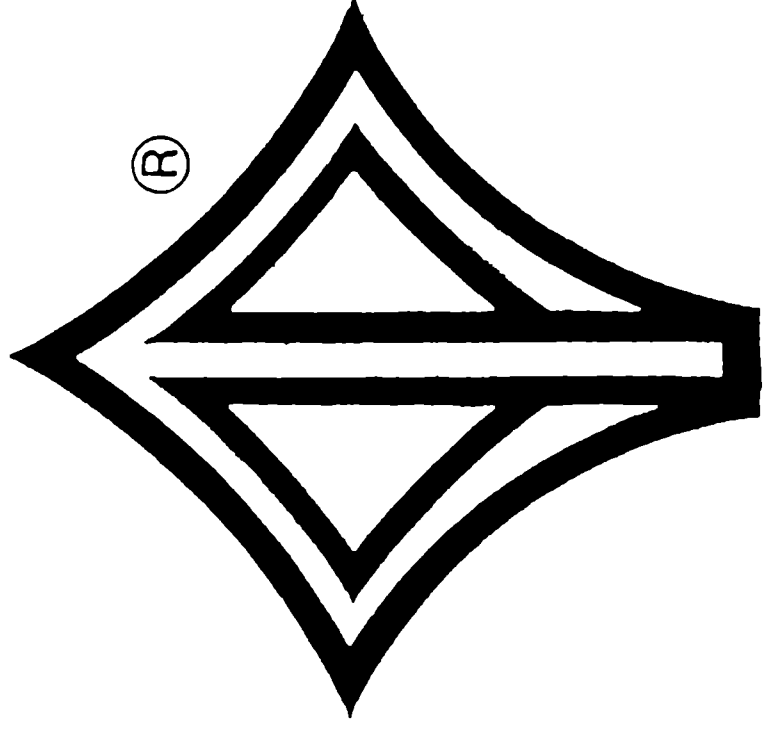
BUDAPEST IX., KOPPÁNY UTCA 6-7.

TELEFON: 113-5415 , 114-0273

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

Gyártja:

Proxerv az ön partnere !

Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

☎ Budapest, 1052 V. Fehérhajó u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

**Gazdálkodó
szervezeteknek ajánljuk:**

*Titkár céginformációs és levelező
rendszer*

- ☎ Céginformáció, partner nyil-
vántartás
- ☎ Levelezés hat nyelven
- ☎ Iktatás
- ☎ Határidő nyilvántartás

Pénzügyi kintlevőségek rendszere

- ☎ Akkreditívek
- ☎ Benyújtások, befolyások
- ☎ Széleskörű lekérdezési lehető-
ség

**Külkereskedelmi
tevékenységet
folytatóknak ajánljuk:**

Külpiaci információrendszer

- ☎ Szöveges és számszerű külpi-
aci információk
- ☎ Relációnkénti elemzések
- ☎ Egyedi adatstruktúra felépíté-
sek

*Komplex külkereskedelmi rendszer
Export modul*

- ☎ Ajánlatok, engedélyek köté-
sek, lebonyolítás
- ☎ Vám 91
- ☎ Ügylet követés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás

Oktatás

- ☎ Alapfokú számítástechnikai is-
meretek
- ☎ PC számítógép kezelő képzés

**Rendszereink egymással
kapcsolhatók, modulonként is
megvásárolhatók.**

